

A d' nem mouent. Quod ut apertius clarescat, placuit eundem plenario ordine cjr Nos in finem
 culū presentī opusculo praponere, sumpto exordio à quingentesimo tricesi mo reicimus ccr
 secundo dominicā incarnationis anno, ubi primū Dionysius circulum coepit, & to consilio.
 perducto opere usq; ad millesimū sexagesimū tertium eiusdem sacrosanctæ in-
 carnationis annū: quatenus legentes quicq; non solum presentē uel futurū pro-
 spicere, sed & präteritū omnem paschalis statū temporis inerrabili possent
 intuitu respicere, atq; ad dilucidationē priscae lectionis annos o/
 mnes, qui aliquando in quæstionē uenerant, quando uel
 quales fuerint euidentius agnoscant.

I **B**EDAE ANGLORVM

SAXONIS DE TEMPORVM RA-
 TIONE, CAPVT LXV.

B **D**E sex huius mundi ætatibus, ac septima uel octaua quietis, uitæq; *Homo minor mundus.*
 coelestis, & supra in cōparatione primæ hebdomadis, in qua mūdus
 ornatus est, aliquāta perstrinximus, & nunc in cōparatione æui u-
 nius hominis, qui *μικροκομος* græce a philosophis, hoc est minor mū-
 dus solet nuncupari, de eisdē aliquāto latius exponemus. Prima est ergo mun-
 di huius ætas, ab Adam usq; ad Noē, continens annos iuxta hebraicā ueritatē,
I DCLVI: iuxta *LXX* Interpretes *II CCXLII*: generationes iuxta utrāq;
 editionē numero *X*, quæ uniuersali est deleta diluuiō: sicut primā cuiusq; homi-
 nis obliuio demergere consueuit ætatē: Quotus enim quisq; est qui suam recor-
 detur infantia. Secunda ætas a Noē usq; ad Abrahā generationes iuxta he- *Secunda ætas.*
 braicā auctoritatē complexa *X*, annos autē *CCXCII*. Porro iuxta *LXX* In-
 terpretes annos *ILXXII*: generatiōes uero *XI*. Hæc quasi pueritia fuit gene-
 ris populi dei, & ideo in lingua inuenta est, id est, hebræa. A pueritia nanq; in-
 cipit homo nosse loqui post infantia, quæ hinc appellata est q; dari non potest.
 Tertia ab Abrahā usq; ad Dauid generationes iuxta utrāq; auctoritatē *XIII*, *Tertia ætas.*
 annos uero *DCCCCXLI* cōplectens. Hæc uelut quædā adolescentia fuit po-
 puli dei, à qua ætate q; incipit homo posse generare, propterea Matthæus Euan-
 gelista generationū ex Abrahā sumpsit exordiū, qui etiam pater gentiū constitu-
 tus est, quando mutatū nomen accepit. Quarta a Dauid usq; ad trāsmigra- *Quarta ætas.*
 tionē Babylonis, annos habens iuxta hebraicā ueritatē *CCCCXXIII*: iuxta
LXX translationē *XII* amplius: generationes iuxta utrosq; codices *XVII*.
 Quas tamen Euangelista Matthæus certi mysterij gratia *XIII* ponit. A qua
 uelut iuuenili ætate in populo dei regū tēpora coeperūt: Hæc nāq; in hominibus
 ætas apta gubernando solet existere regno. Quinta quasi senilis ætas, à trans- *Quinta ætas.*
 migratione Babylonis usq; in aduentū domini Saluatoris in carnē, generatiōes
 & ipsa *XIII*. Porro annis *DLXXXCX* extera, in qua ut graui senectute fessa
 malis crebrioribus plebs hebræa quassatur. Sexta, quæ nunc agitur ætas, nul- *Sexta ætas.*
 la gene-

C la generationū uel temporū serie certa est, sed ut ætas decrepita ipsa totius seculi morte consummāda. Has ærumnosas, plenasq; laboribus mundi ætates quicq; felici morte uicerunt, septima iam sabbati perennis ætate suscepti, octauam beatæ resurrectionis ætatem, in qua semper cum Domino regnent, expectant.

DE CURSV AETATVM EARVNDEM.

C A P. L X V I.

Prima igitur ætate seculi nascentis, prima huius die, fecit deus lucem quā apellauit diem: Secunda firmamentum cœli in medio librauit aquarū, ipsis aquis ac terra, cum cœlo superiore, ac uirtutibus quæ in eo Conditorē laudarēt, ante horum sex dierum exordium creatis. Tertia die congregatis in suum locū aquis, quæ cuncta contexerant, aridam iussit apparere. Quarta sidera in firmamento cœli posuit, quæ nunc, quantū æquinocitij coniectura colligimus, XII Calendarum Aprilium uocatur. Quinta natatilia & uolatilia creauit animātia. Sexta animalia terrestria, & ipsum hominem formauit Adam, de cuius latere dormientis matrem omnium uiuentiū produxit Euam, quæ nunc quantū mihi uidetur esse credibile, decima Calendarum Aprilium dies appellatur. Vnde merito creditur, si non uerior sententia uincit, quod beatus Theophilus cum ceteris, non solum Palæstina, sed & permultis aliarum regionum Episcopis de Pascha disputans scripsit, eodem X Calendarum Aprilium die Dominum fuisse crucifixum. Decebat enim una eademq; non solum hebdomadis, sed & mensis die, secundū Adam pro generis humani salute uiuifica morte sopitū, de productis è latere suo sacramentis cœlestibus sponsam sibi sanctificare ecclesiam: qua uidelicet die primum Adam, patrem uidelicet humani generis ipse creauerat, eiq; de latere costam tollens ædificauit mulierem, cuius adiutorio genus propagaret humanum.

Quoto die crucifixus sit Christus.

D
ANNO
MVNDI
CXXX.

Seth.
Abel.

CCXXXV.
DCCVII

Enos.

CCCXXV.

CCCXC.

CCCCLX.

DCXXII.

Enoch quædam diuine scripserat.

Adam annorum CXXX genuit Seth, cui superuixit annis DCCC. Verū LXX Interpretes ante natum Seth posuere annos CCXXX, postea DCC. Seth interpretatur resurrectio, significans resurrectionē Christi à mortuis, cuius mortē illatā à Iudæis significat Abel, qui dicitur luctus, à fratre Cain occisus. Seth annorum CV genuit Enos, cui superuixit annis DCCCVII. Porro LXX ante natū Enos annos CCLV, postea posuere DCCVI. Enos interpretatur homo, de quo benedicitur. Iste cœpit inuocare nomen Domini: Quia hominum est proprium, ut suæ fragilitatis memores inuocent Conditoris auxiliū, eorū duntaxat qui in fide Christi uiuentes filij resurrectionis esse lætant. Enos annorū XC genuit Cainan, cui superuixit annis DCCCXV. Sed LXX ante natum Cainan CXC annos, postea DCCXV posuere. Cainan annorum LXX genuit Malaleel, post cuius ortum uiuixit annis DCCCXL. LXX ante natū Malaleel CLXX, postea dixere DCCXL. Malaleel annorum LXV genuit Iareth, cui superuixit annis DCCXXX. LXX ante natum Iareth CLXV, postea posuere DCCXXX. Iareth annorum CLXII genuit Enoch, cui superuixit annis DCCC. In hac generatione nusquam utriq; codices discrepant. Hunc Enoch nonnulla diuine scripserat. Non frustra nō sunt in eo canone scripturarum, qui seruabatur in templo Hebræi populi succedentiū diligentia sacerdotū, nisi quia ob antiquitatem suspectæ fidei iudicata sunt, nec utrum hæc essent quæ ille scripsisset poterat inueniri.

A ueniri. Vnde illa quæ sub eius nomine proferuntur, & continent illas de gigantibus fabulas, quod non habuerint homines patres, recte à prudentibus iudicantur non ipsius esse credenda.

Enoch annorum **LXV** genuit Mathusalam, post cuius ortum ambulauit cum deo **CCC** annis **LXX**. Ante natum Mathusalam posuere **CLXV** annos, postea **CC**. Et bene in septima generatione Enoch, qui interpretatur dedicatio, tulit à mortalibus deus, quia ciuitas electorum in sex huius seculi pro deo laborans atatibus, in septima sabbati futuri gloriam dedicationis expectat, atque reprobi sola presentis sunt felicitate contenti. Cain ciuitatem quæ statuit non in septima generatione, sed in primogenito Enoch filio consecrat.

Mathusalam annorum **CLXXXVII** genuit Lamech, cui superuixit annis **DCCCLXXVII**, id est, usque ad diluuium. **LXX** ante natum Lamech **CLXVII** ponunt annos, postea **DCCC & II**. Qui numerus, ut lector facillime uidebit, iuxta Hebraicam ueritatem **XX** annis, iuxta ipsorum uero auctoritatem **XIII** annis diluuij tempora transit. De qua famosissima quæstione doctissimi patres, Hieronymus in libro quæstionum Hebraicarum, Augustinus in libro de Ciuitate dei quinto decimo plenissime disputant.

Lamech annorum **CLXXXII** genuit Noë, cui superuixit annis **DXCV**. **LXX** ante natum Noë ponunt annos **CLXXXVIII**, & postea **DLXV**. In hac sola generatione summa uniuersitatis discrepat, quia **XXIII** annis plus uixisse Lamech in Hebræis, quam in **LXX** translatorum codicibus inuenitur.

Noë anno **DC** uenit diluuium mense secundo, **XVII** die mensis. Sanè de differentia annorum inter Hebræam & **LXX** interpretum auctoritatem, ne quis nos laceret nouas mouisse quæstiones, legat præfatorum patrum memorata opuscula, & intelliget hanc iam olim notissimam fuisse distantiam, cuius originem distantie cum beatus Augustinus solertissime quæsisset, dixit in libro supra scripto

B capitulo **XIII** inter alia sic: Credibilis ergo quis dixerit, cum primo de bibliotheca Ptolemæi describi ista cœperunt, tunc aliquid tale fieri potuisse in codice uno, sed primitus inde descripto, unde iam latius emanaret, ubi potuit quidem accidere etiam scriptoris error. Et hoc in illa quæstione de uita Mathusalæ non absurdum est suspicari. Et post aliquanta: Recte fieri, inquit, nullo modo dubitauerim, ut cum diuersum aliquid in utrisque codicibus inuenitur, quandoquidem ad fidem rerum gestarum utrunque esse non potest, uerum ei linguæ potius creditur, unde est in aliam per interpretes facta translatio.

SECUNDA seculi atate prima huius diei, quæ est uicesima septima mensis secundi, egressus est Noë de arca, in qua pauci, id est, **VIII** animæ saluæ factæ sunt per aquam. Quod commemorans in Epistola beatus Apostolus Petrus mirifice statim exponere curauit, cum subiunxit, quod & nos nunc similis formæ saluos fecit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientie bonæ interrogatio in deum, per resurrectionem Iesu Christi qui est in dextera dei. In aqua diluuij baptismum, in arca & hijs quæ continebat, ecclesiam & fideles illius, in octonario animarum numero, mysterium dominicæ resurrectionis in cuius fide baptizamur, docens esse figuratum.

Sem **C** annorum genuit Arphaxad biennium post diluuium. Ab Arphaxad Chaldæos originem duxisse Hieronymus scribit. Superuixit autem Sem nato Arphaxad **D** annis, id est, usque ad quinquagesimum annum natiuitatis Iacob.

Arphaxad annorum **XXXV** genuit Sale, hic **LXX** interpretes una generatione

C ratione plus quàm Hebraica ueritas posuere, dicentes quod Arphaxad cum esset annorum CXXXV genuerit Cainan. Quicum CXXX annorum fuerit, ipse genuerit Sale. Quorū translationem Euangelista Lucas hoc in loco uideatur esse secutus. Verum Chronographi Græcorū cum generationum seriem ad auctoritatem hebraicam castigassent, ablata una generatione Cainan, nec tamen numerum annorum in generationibus, quas cum eis habuere cōmunes, ad eorum auctoritatem castigare curassent, propriam secuti auctoritatem dederūt huic ætati annorum summam minorem quidem LXX translatorum editione annis CXXX, sed hebraica ueritate annis DC & L maiorem, id est, annis DCCCC & XLII. Vixit autem Arphaxad post natum Sale annos CCC &

† CCCC III: cui tamen LXX post natum Cainan scribunt annos † CCCXXX, & XXX. Cainan post natum Sale CCCCXXXVIII.

MDCCXX III. Sale annorū XXX genuit Heber, cui superuixit annis CCCCIII. LXX ante natum Heber posuere annos CXXX, postea CCCXXX. Ab hoc Heber Hebræorum nomen & genus oritur.

MDCCCLVII. Heber annorū XXXIII genuit Phalech, cui superuixit annis CCCXXX, LXX ante natū Phalech annos posuere CXXXIII, postea CCLX. Phalech interpretatur diuisio, cui propterea tale nomen imposuere parentes, quia tempore natiuitatis ipsius terra per linguarū confusionem diuisa est. Cuius diuisiōnis Arnobius rhetor in expositione Psalmi CIIII ita meminit: Sem primogenito Noë pars facta est à Persida & Bactris usq; in Indiam longe & usq; Rhinocoruras. Quæ spatia terrarū habent linguas sermone barbarica XX & VII. In quibus linguis Gentes sunt patriarum CCCC & VI non diuersarum linguarū, sed ut dixi, diuersarum patriarum. Verbi gratia, cum una lingua Latina sit, sub una lingua diuersæ sunt patriæ Brutiorū, Lucanorū, Apulorū, Calabrorū, Picentum, Thuscorū. Et hijs atque huiusmodi similia si dicamus.

Cham uero secundus filius Noë à Rhinocoruris usq; Gadirā habēs linguas sermone Punico à parte Garamantum, latino à parte Boreæ, Barbarico à parte Meridiani Aethiopum & Aegyptiorū, ac barbaris interioribus uario sermone XX duabus linguis in patrijs CCCXC & IIII. Iapheth autē tertius, à Mediā usq; ad Gadirā ad Boream. Habet autē Iapheth flumen Tigridem, qui diuidit Mediā & Babyloniam in patrijs ducentis, sermone uario, in linguis XX & III. Fiunt ergo omnes simul linguæ LXXII, patriæ autem generationum M, quæ in tripartito seculo hoc ordine sitæ sunt. Habet, ut diximus, Iapheth flumen Tigridem, qui diuidit Mediā & Babyloniam, Sem autem Euphraten, Cham uero Geon, qui uocatur Nilus.

MDCCCLX XXVII. Phalech annorum XXX genuit Reu, cui superuixit annis CCIX. LXX ante natum Reu CXXX annos ponunt, postea CCIX. Hijs temporibus primum templa constructa, & quidam principes Gentium tanquā dii sunt adorati.

MDCCCIX. aliās 1819. Reu annorum XXXII genuit Seruch, cui superuixit annis CCIX. LXX ante natum Seruch CXXXII annos ponunt, postea CCVII. Scytharum regnum dicitur exortum, ubi primus regnauit † Taurus.

† Taurus. Seruch annorum XXX genuit Nachor, cui superuixit annis CC. LXX ante natum Nachor ponunt annos CXXX, postea CC. Aegyptiorū imperium dicitur inchoare, primo eis regnante † Zoues.

MDCCCL XXVIII. Nachor annorū XXIX genuit Thare, cui superuixit annis CXIX. LXX ante natum Thare ponunt annos LXXIX, postea CXXIX. Assyriorū Sicyoniorumq;

Arnobius apheer

A cyoniorumq; regnum nascitur: hijs primum Belo, illis Aegialo regnante.

Thare annorum LXX genuit Abraham, cui superuixit annis CXXXV. MDCCCXL VIII.
 Hacenus secunda seculi ætas protenditur, cuius tota serie recensita beatus Augustinus in libro de Ciuitate dei XVI, capitulo decimo, hoc modo conclusit:
 » Fiunt itaque anni à diluuiò usque ad Abraham MLXXII secundum uulga-
 » tam editionem, hoc est, interpretum LXX. In Hebræis autẽ codicibus longe
 » pauciores annos perhibent inueniri, de quibus rationem aut nullam aut difficil-
 » limam reddunt.

TERTIA mundi ætas à natiuitate cœpit Abraham Patriarchæ, qui LXXV ÏXXIII. annorũ cum esset, relicta gente patria, ad imperiũ dei uenit in terram Chanaan, accipiens promissionem nascituri de suo semine Saluatoris, in quo benedicerentur omnes Gentes, simul & seipsum in gentem magnam esse futurum, quarum una spiritalis, altera est promissio carnalis. Hijs temporibus Ninus & Semiramis Assyrijs regnant.

Abraham annorum LXXXVI genuit Ismaël, à quo Ismaëlita: genuit autem Ismaël XII duces, & uixit annos CXXXVII. ÏXXXIII.

Idem Abraham annorum C genuit Isaac, qui primus & solus in tota testamenti ueteris serie legitur octaua die circumcisus. Quod non sine magno mysterio priuilegium est filio promissionis donatum. ÏXLVIII.

Isaac annorũ LX genuit Esau & Iacob Patriarchas Idumææ & Israëlita: gentis, post quorũ ortum uixit annos CXX. Hijs temporibus primus apud Argos regnauit Inachus annis L, cuius filia Io, quã Aegyptij mutato nomine Isidem colunt. ÏCVIII.

B Iacob annorũ CXXX descendit in Aegyptũ in animabus LXX. Huius temporibus Memphis in Aegypto ab Ape Argiuorum rege condita. Sparta quoq; à Sparto filio Phoronæ regis Argiuorum conditur. ÏCCXXXVIII.

Habitatio filiorũ Israël qua manserunt in Aegypto fuit CCCCXXX annorum, quibus expletis eadem die egressus est omnis exercitus Domini de terra Aegypti, ut scriptura testatur Exodi: quorũ tamen summam annorum chronographi à septuagesimo quinto anno natiuitatis Abraham, quando terram re promissionis intrauit computant, sequentes editionem LXX interpretũ, quæ dicit: habitatio autem filiorum Israël qua habitauerunt in Aegypto & in terra Chanaan, ipsi & patres eorum, anni CCCCXXX. Quã necessariò sequendam & ipsa hebraica ueritas ostendit, quæ narrat Chaath filium Leui, quem natum esse constat in terra Chanaan, uixisse annos CXXXIII, & filium eius Amram patrẽ Mosis annos CXXXVII, & ipsum Mosen LXXX fuisse annorũ tempore egressionis de Aegypto. Quia nimirũ horum summã annorum constat CCCC & XXX implere non posse. Annuuit autẽ horũ translationi & Apostolus cum ait: Abraham dictæ sunt promissiones & semini eius, nõ dicit, & seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno, & semini tuo qui est Christus. Hoc autẽ dico testamentum confirmatũ à deo, quæ post CCCC & XXX annos facta est lex, non irritum facit ad euacuandas promissiones patrum. ÏCCCCII.

Moses annis XL eductum ex Aegypto regit populum Israël in deserto, quorũ primo anno tabernaculum Domino construit, & VII mensibus opus perficiens, mense primo anni secundi prima die mensis erexit. Huc usq; ut Eusebius cõmemorat, quinq; libri Mosis continent gesta annorum ÏIDCCCXXX, secundum LXX Seniorũ interpretationem. Quot uero annos huius temporis hebraica

Cris hebraica ueritas contineat, Iosephus in primo cōtra Appionem grammaticū libro ita cōmemorat: Neq; igitur innumera apud nos habentur uolumina inter se inuicem discordantia, sed II tantum & XX sunt libri, qui omnium temporum seriem continent, qui & iuste creduntur diuinitus inspirati. Ex quibus quinque sunt Mosi, continentes leges uitæ, & successionis humanæ profapiam, usq; ad ipsius Mosi terminum pertendentes. Qui paulo minus ad tria milia annorum continentiam gerunt.

IIIDIX. Iosue annis XXVI regit populum Israël, ut Iosephus docet: nam scriptura sancta quot fuerint anni ducatus illius tacet. Quare uero Eusebius in Chronicis XXVII posuerit, infra dicemus. Primo autē sui ducatus anno, Iosue primo mense decima die mensis populum patefacto Iordanis alueo in terram repromissionis induxit, quo uidelicet anno, ut in Chronicis præfati Eusebij reperimus, principium erat quinquagesimi primi Iubilei secundum Hebræos, id est, IID anni erant ab initio mundi completi, singulis Iubileorū ordinibus per quinquagenos annos deputatis. At uero hanc temporis huius esse summā nostra inquisitio nequaquā inuenire ualuit, constat enim quia MDCLVI ad diluuiū usq; fuere anni. Inde ad Abraham CCXCII, qui LXXV erat annorum quando promissionem dei accepit. Promissionis anni CCCCXXX, ducatus Mosi anni XL, qui profecto numerus non IID, sed VII minus, id est, ICCCCXCIII, ut prænotauimus, annos implet.

IIDLIX. Othoniel annis XL de tribu Iuda primus Israëlī Iudex Domino iubente constituitur. Huius temporibus primis filij Israël seruire Chufan Rasathaim regi Mesopotamiæ VIII annis.

IIDCXXX
IX.
D Aoth annis LXXX filius Gera, filij Gemini, qui utraque manu utebatur pro dextera, cuius in principijs seruiuit Israël Eglon regi Moab annis XVIII, donec eum ipse percussio Eglon liberauit. Hoc tempore Cyrene ciuitas condita est in Libya.

IIDCLXX
IX. Debbora annis XL prophetissa de tribu Ephraim, cum Barach de tribu Neptalim, cuius in initio ducatus oppressit filios Israël Iabin rex Chanaan XX annis, qui regnauit in Asor. Sed occiso ab Israël principe militiæ eius Sifara, humiliatus tandem ac deletus est. Hoc tempore Miletus condita.

IIDCCIX. Gedeon annis XL ex tribu Manasse. Sub quo seruiuit Israël Madianitis & Amalechitis VII annis, sed Gedeon pugnante liberatus est. Tyrus condita ante templum Hierosolymorum annis CCXL, ut scribit Iosephus.

IIDCCXXII Abimelech annis tribus, filius Gedeonis, qui regnabat in Sychem, Hercules Ilium uastat.

IIDCCXLII.
† XXXXIII Thola annis † XXIII filius Phoa patruī Abimelech, uir de Issachar, qui habitabat in Sanir montis Ephraim. Bellum Laphitarum & Centaurorum, quos scribit Palephatus primo de incredibilibus libro nobiles fuisse equites Theffalorum. In Troia post Laomedontem regnauit Priamus.

IIDCCL
XVII. Iair annis XXII, ex tribu Manasse. Hercules agonem olympiacum constituit, à quo usque ad primam Olympiadem supputantur anni CCCCXXX.

A Iepte Galathites annis VI. Philistini & Ammonitæ deprimunt Israël, II DCC
LXXIII.
ex quibus Ammonitæ debellatur ab Iepte, qui in libro Iudicum ab ætate Mosis
usque ad semetipsum ait supputari annos CCC.

Abefan de Bethleem annis VII. Agamemnon imperat Mycenis annis II DCC L
XXX
XXXV, cuius anno XV Troia capitur. Agamemnon.

Achialon Zabulonites annis X. Hic cum annis decem suis in LXX II DCC XC.
Interpretibus non habetur, pro quorū damno supplendo Eusebius Iosue filio
Nun, Samueli & Sauli, quorum annos scriptura non dicit, plures annos quàm
in Iosepho legebat adnotauit, quatenus ab egressu Israël ex Aegypto usque
ad ædificationem templi CCCLXXX annorum summam quam scriptura
prædicat haberet.

Labdon de tribu Ephraim annis VIII. Huius anno tertio Troia capta II DCC XC
VIII.
est, completis à primo anno Cecropis, qui primus apud Atticam regnauit, an-
nis CCCLXXV. A quadagesimo autem & tertio regni Nini Assyriorum
regis annis DCCCX†XXVI. Mortuo Labdon seruiuit Israël Philistæis † XXV.
annis XL.

Samson de tribu Dan annis XX. Hactenus liber Iudicum tempora II DCCC
XVIII.
signat, habens annos CCXCIX, Iudices autem XII. Latinis, qui po-
stea Romani nuncupati sunt, post tertium annum captiuitatis Troiæ, siue ut Reges Latini.
quidam uolunt octauum, regnauit Aeneas annis tribus, post quē Ascanius
annis XXXVIII: Ante Aeneam Ianus, Saturnus, Picus, Faunus, Lati-
nus in Italia regnarunt annis circiter CL. Ascanius Aeneæ filius Albam
urbem condidit.

B Heli sacerdos annis XL. In Hebræorum libro XL anni inueni- II DCCC
LVIII.
untur: In LXX autem interpretatione XX. Hectoris filij Ilium re-
ceperunt, expulsis Antenoris posteris, Heleno sibi subsidium ferente. Latinorū
tertius Syluius Aeneæ filius regnat annis XXIX, qui quod post mortem
patris editus, ruri fuerat educatus, & Syluij, & Posthumi nomen accepit. A quo
omnes Albanorū reges Syluij uocati sunt. Reges Sicyonijs defecerunt, qui ab Reges Sicyo-
niorum.
Aegealeo usque ad Zeuxippum regnauerunt annis DCCCCLXII. Post
quos sacerdotes carni constituti sunt.

Samuel annis XII, ut docet Iosephus. In scriptura enim sacra quàm II DCCC
LXX.
diu præfuerit minime patet: Ab hoc tempora Prophetarum incipiunt, Latino-
rum quartus Aeneas Syluius regnauit annis XXXI.

Saul primus Hebræorum rex annis XX. Et huius quia in Canonica scri- II DCCC XC,
Corinthiorum
imperium.
ptura non habetur de antiquitatum Iosephi tempus regni notauimus. In Lace-
dæmone regnauit primus Euristheus annis XLII. Corinthi primus Ale-
this annis XXXV.

QUARTA mundi atas non solum cum inchoato Iudææ gentis impe-
rio, sed & cum innouata promissione, quæ patribus olim data est, imperij Chri-
stiani sumit exordium, iurante Domino Dauid ueritate, de fructu uentris eius
federe super sedem eius.

Dauid primus ex tribu Iuda rex annis XL. Latinorum Quintus Lati- II DCCCC
XXX.
Ephesus.
Carthago.
nus Syluius annis L. Ephesus condita ab Andronico. Carthago condita est,
i 3 ut quidam

C ut quidam uolunt, à Charcedone Tyrio; ut uero alij, à Didone filia eius anno CXLIII post Troianum excidium.

II DCCCC
LXX. Solomon filius Dauid annis XL. Qui quarto regni sui anno mense secundo templum Domino adificare cepit in Hierusalem, collectis ab egressu Israël ex Aegypto annis CCCC LXXX, ut Regum quoque liber testimonio est; quod in figuram uniuersi temporis, quo in hoc seculo Christi adificatur ecclesia, quæ in futuro perficitur, septem annis perfecit, & septimo octauo anni mense dedicauit. Latinorum sextus Alba Syluius, Syluij Aeneæ filius regnauit annis XXXIX. Regina Saba uenit audire sapientiam Solomonis.

II DCCCC
LXXXIII. Roboam filius Solomonis annis XVII. Hieroboam de tribu Ephraim, separauit decem tribus à domo Dauid & à Domino, in figuram Hæreticorum, qui suos sequaces à Christi ecclesia segregant. Huius quinto anno Sefac rex Ægypti ueniens Hierosolymam templum spoliauit. Latinorū septimus Aegyptus Syluius, Albæ superioris regis filius regnat annis XXIII. Samus condita, & Smirna in urbis modum ampliata.

II DCCCCXC Abiam filius Roboam annis III. Hic pugnantem contra se Hieroboam superauit, occisis de exercitu eius milibus quingentis, eò quod sperasset in Domino.

III XXXI. Afa filius Abiam annis XLI. Ab hoc conductus Benedab rex Syriæ Damasci contra Israël, percussit omnem terram Neptalim. Latinorum octauus Capys Syluius Aegypti superioris regis filius regnat annis XXVIII. Afa

D
3. Reg. 16. idola destruit, templum mundat, egredientem contra se Zara Aethiopem cum suo sternit exercitu. Ambri rex Israël emit montes Samarix à Somer duobus talentis argenti, & adificat eam. Achiel de Bethel Hiericho instaurat.

III LVI. Iosaphat filius Afa annis XXV. Helias Thesbites tres semis annos pluuiam cōtinuit propter peccata Achab & populi Israël, & inter cætera magnalia Helisæum filium Sophath, qui erat de Abel in aula pro se unxit prophetam. † Capetus, Latinorum Nonus † Carpentus Syluius superioris regis Capys filius regnauit annis XIII. Post quem filius eius Tiberinus Syluius annis VIII, à quo & fluuius appellatus est Tiberis, qui prius Albula dicebatur. Post quem Agrippa Syluius filius eius annis XL. Iosaphat fecit rectum corā Domino.

III LXIII. Ioram filius Iosaphat annis VIII. Helias curru igneo rapitur quasi usque in cælum, & Helisæus hæres prophetix derelictus primo miraculo aquas Hiericho sanat. In diebus Ioram recessit Edom, ne esset sub Iuda, & constituit sibi regem. Ambulauit autem Ioram in uis domus Achab, filia quippe Achab uxor erat eius.

III LXV. Azarias filius Ioram anno uno. Ionadab filius Rechab clarus habetur. Azariam cum filio suo Ioas & nepote Amasia ob enormitatem scelerum, & quia nec patrem filium uel quispiam eorum bonum habebat, Euangelista Matthæus à domini Saluatoris genealogia secludit.

III LXXI. Athalia mater Azariæ annis VI, quæ uidens interfectum ab Hieu rege Israël filium suum Azariam, interfecit omnem stirpem regiam domus Ioram, præter solum Ioas filium Azariæ, quæ Iosabeth soror Azariæ uxor Ioadæ Pontificis

A tificis furata est de medio filiorum regis, cum interficerentur. In LXX interpretibus VII annis regnasse Athalia narratur.

Ioas filius Azariæ annis XL. Iste bono principio, & fine usus pessimo, in principijs sui regni templum innouat, in extremis inter cætera facinorosa Zachariam quoque filium Ioadæ, tutoris quondam ac regnificatoris sui, inter templum & altare lapidari præcepit: Quem ob meritorum gratiam Dominus in Euangelio filium Barachiæ, id est, benedicti Domini cognominat. Latinorum XII Aremulus Syluius Agrippæ superioris regis filius regnavit annis XXIX, qui præsidium Albanorum inter montes, ubi nunc Roma est posuit. Huius filius fuit Iulius, proauus Iulij Proculi, qui cum Romulo Romam commigrans fundauit Iuliam gentem.

Amasias filius Ioas annis XXIX. Helisæus Propheta defunctus sepelitur in Samaria. Azahel rex Syriæ adflixit Israël. Latinorum XIII Auatinius Syluius Aremuli superioris regis maior filius regnavit annis XXXVII, atque in eo monte qui nunc pars urbis est mortuus & sepultus, æternum loco uocabulum dedit.

Azarias qui & Ozias, filius Amasie annis LII. Assyriorum XXXIII Thonosconcoleros, qui uocatur græce Sardanapalus, Tharsum atque Anchialem condidit, & in prælio uictus ab Arbace Medo semet incendio concremauit. Usque ad id tempus reges fuisse Assyriorum historia refert, & fiunt simul anni MCCCXVII. Omnes autem anni Assyriorum à primo anno Nini supputantur MCCCXL. Latinorum XIII Procas Syluius Auentini superioris regis filius regnavit annis XXIII. Post quem XV Amulius Syluius annis XLIII. Arbaces Medus Assyriorum imperio destructo regnum in Medos transfudit, ubi primus ipse regnavit annis XXVIII. Macedonum regnum inchoat, primum habens regem Caranum annis XXVIII. Lacedæmoniorum reges deficiunt, Lydorum incipiunt.

Ioatham filius Ozie annis XVI. Olympias prima ab Eliensibus constituitur post annos Troianæ captiuitatis CCCCV. Remus & Romulus generantur Marte & Ilia. Ioathan inter cætera uirtutum bonarum opera portam domus Domini sublimissimam ædificauit, quæ in Actibus Apostolorum Speciosa uocatur. Omnes siquidem portæ templi in terra fuerunt, excepta Speciosa quæ pendeat, quæ ab Hebræis porta uocabatur Ioathan.

Achaz filius Ioathan annis XVI. Ab hoc conductus Theglath Phalasar rex Assyriorum Rasin regem Syriæ interfecit, & habitatores Damasci transfudit Cyrenen. Roma condita in monte Palatino XI Calendas Maij à geminis Remo & Romulo filijs Rheæ Syluiæ, quæ erat filia Numitoris fratris regis Amulij, uirgo uestalis sed constuprata. Consualibus ludis Sabina raptæ anno ab urbe condita tertio. Remus rastro pastoralis à Fabio Romuli duce occisus est.

Ezechias filius Achaz annis XXIX. Huius anno VI Salmanassar rex Assyriorum capta Samaria transfudit Israël in Assyrios, cuius regnum à primo Hieroboâ steterat annis CCCLX. Mortuo Romulo, qui XXXVIII regnavit annis,

- C per quinos dies Senatores rempublicam rexerunt, atque ita unus expletus est
Numa Pom
pilius. annus. Post quos Numa Pompilius annis **XLI**, qui Capitolium à fun-
 damentis ædificauit.
- III CCCVII.** Manasses filius Ezechia annis **LV**. Hic ob scelera sua catenatus, &
 compeditus in Babyloniam ducitur, sed ob pœnitentiam & preces restitui-
Tullus Ho
stilius. tur in regnum. Romanorum tertius Tullus Hostilius regnauit annis
XXXI. Qui primus Regum Romanorum purpura & fascibus usus est,
 & adiecto monte Cœlio urbem ampliauit.
- III CCCX.** Amon filius Manasse annis **II**. In Hebraica ueritate **II** annis:
Histrus. in **LXX** legitur regnasse **XII**. Histrus ciuitas in Ponto condita. Amon
 à seruis suis interficitur.
- III CCCXLI.** Iosias filius Amon annis **XXXI**: Hic mundata Iudæa & Hierusalē,
 templo etiam innouato, post abiectas idololatriæ sordes Pascha Domino
Maximiano =
polis. celeberrimum facit **XVIII** anno regni sui, & cum Nechaone Aegypti-
Ancus Mar =
tius. orum rege congressus occiditur in campo Maggedo, quæ nunc Maximiano-
 polis uocatur. Romanorum quartus Ancus Martius Numæ ex filia nepos,
 regnauit annis **XXXIII**. Qui Auentinum montem & Ianiculum Vrbi ad-
Tarq: Priscus. didit, & supra mare sextodecimo ab urbe miliario Hostiam condidit. Post
 quem Tarquinius Priscus annis **XXXVII**. Qui Circum Romæ ædifica-
 uit, numerum Senatorum auxit, Romanos ludos instituit, muros & cloa-
 cas ædificauit, Capitolium extruxit. In Hebræo **XXXI** annis regnas-
 se Iosias legitur: In **LXX** Interpretibus **XXXII**. Sed & Eusebius inter
 regnum eius & Ioachim alium de suo adiecit annum, propter menses bis ter-
 D nos, quibus Ioachaz, uel Ioachim regnauerat. Verum quid ueritas habeat
 Hieremias pandit, qui se à decimo tertio anno Iosia usque ad annum quar-
 tū Ioachim **XXXIII** annis prophetasse perhibet, & Nabuchodonosor quarto
 anno Ioachim regnare cœpisse. Nonodecimo autem regni eius anno Hierosoly-
 mam fuisse destructam.
- III CCCLII.** Ioachim filius Iosia annis **XI**. Post Iosiam regnauit Ioachaz
 eius tribus mensibus: Quem Nechao uinctum ducens in Aegyptum, Ioachim
 constituit regem. Huius anno tertio Nabuchodonosor capta Hierusalem, &
 plurimis captiuatis, in quibus erant Daniel, Ananias, Azarias, & Misael,
 partem uasorum templi Babyloniam transfert. A quarto Ioachim anno scri-
 ptura Regum Nabuchodonosor computat, quia ex eo non solum Chaldæis
 & Iudæis, sed & Assyrijs, Aegyptijs, Moabitjs, alijsq; innumeris gentibus inci-
 pit regnare. Ioachim qui & Iechonias filius Ioachim, mensibus tribus, & die-
 bus **X**. Hic circumdata à Chaldæis Hierusalem exijt ad regem Babylonis &
 mater eius, & ductus est in Babylonem cum populo suo anno octauo regni Na-
 buchodonosor.
- III CCCLX**
III. Sedechias qui & Mathias filius Iosia annis **XI**. Huius anno **XI**, Re-
 gis autem Babylonis **XIX** Iudæa captiuata in Babyloniam, & templum
 Domini incensum est, anno ex quo fundari cœpit **CCCCXXX**. Qui
 autem reliqui fuerant Iudæi transfugerunt in Aegyptum, qua post annos **V**
 percussa à Chaldæis in Babyloniam sunt & ipsi transmigrati.

† extremo. **Q**UINTA mundi ætas ab † exterminio cœpit regni Iudaici: Quod iuxta

A xta prophetiam Hieremix LXX annis permanfit.

Anno XIII postquam percussa est ciuitas, qui est uicesimus quintus an-
 nus transmirationis regis Ioachim, cum quo & Ezechiel captiuatus est, ipse
 Ezechiel in uisionibus dei adductus in terram Israél, uidit renouationem ciui-
 tatis ac templi, ceremoniarumq; eius. Romanorum sextus Seruius regna-
 uit annis XXXIII, qui tres montes Vtbi addidit, Quirinalem, Aesqui-
 linum, Viminalem, Fossas circum muros duxit, Censum Romanorum ciuium
 primus instituit.

Anno XXVI post euerfionem Hierosolymorum, qui est annus XXX
 VII transmirationis regis Ioachim, subleuauit Euilmerodach rex Babylonis
 anno quo regnare cœperat caput Ioachim regis Iudæ de carcere, & posuit thro-
 num eius super thronum regum qui erant cum eo in Babylone. Meminit hu-
 ius temporis adhuc futuri propheta Hieremias ita scribens: Ecce ego mittam
 & adsumam uniuersas cognationes Aquilonis, ait Dominus, & ad Nabucho-
 donosor regem Babylonis seruum meum, & adducam eos super terram istam,
 & super habitatores eius, & super omnes nationes, quæ in circuitu illius sunt,
 & interficiam eos, & ponam eos in stuporem, & in sibilum, & in solitudi-
 nes sempiternas, & seruient omnes gentes istæ regi Babylonis LXX an-
 nis. Cumq; impleti fuerint anni LXX, uisitabo super regem Babylo-
 nis, & super gentem illam, dicit Dominus, iniquitatem eorum, & super ter-
 ram Chaldæorum, & ponam illam in solitudines sempiternas. Et alibi scri-
 bens ad transmirationem, quam transduxerat Nabuchodonosor de Hierusa-
 lem in Babylonem cum Iechonia rege: Cum cœperint, inquit, impleri in Ba-
 bylone LXX anni, uisitabo uos, & suscitabo super uos uerbum meum bo-
 num, & reducam uos ad locum istum, ait Dominus. Rursus eiusdem tempo-
 ris iam præteriti uerba dierum ita recordantur: Si quis euaserat gladium, du-
 ctus in Babylonem seruiuit regi & filijs eius, donec imperaret rex Persarum,
 & compleretur sermo Domini ex ore Hieremix, & celebraret terra sabbata sua:
 Cunctis enim diebus desolationis egit sabbatū, usque dum cōplerentur LXX
 anni. Anno autē primo Cyri regis Persarum, ad complendum sermonem Do-
 mini quem locutus fuerat per os Hieremix, suscitauit Dominus spiritum
 Cyri regis Persarum, & cætera. Quibus uerbis ostenditur, quia uastata Chal-
 dæi Iudæa non ut Assyrii in Samariam alios misere colonos, sed desertā relique-
 re terram, donec ipsi post annos LXX in eam rediere Iudæi. Consentit hijs
 Iosephus in decimo Antiquitatum libro, scribens templum & Hierusalem, &
 omnem Iudæam LXX annis permanfisse desolatam: qui rursus enumeran-
 do reges Babylonis, si tamen ipse sic scripsit, & non codex fallit mendosus, c-
 ferè annos ab euerfa Hierusalem usque ad euerfionem regni Chaldæorum fa-
 cit colligi: Scribit enim, post Nabuchodonosor, qui teste scriptura sacra, XXV
 post euerfam Hierusalem uixit annis, Euilmerodach filium eius regnasse an-
 nis XVIII. Post quem Egesar filium eius XL, cui successisse † filium eius La-
 bosfordiach mensibus IX. Hoc defuncto ad Balthasar, qui Naboan nuncupa-
 tur, transisse imperiū. Qui cum iam XVIII regnauerit annis captam, à Cyro
 Persarum, & Dario Medorum rege Babyloniā exequitur. Darius autem
 Astyagis filius, qui Babyloniōrum destruxit imperiū, cum Cyro cognato suo
 agebat

B

Hierem. 25.

† fratrem

C agebat annum sexagesimum & secundum, cum Babylon fuisset inuasa, qui ta-
men alio nomine uocabatur à Græcis, quiq; Daniele prophetam sumens ad
se in Mediam duxit, & omni eum honore celebrauit. Huius Darij Daniel ipse
ita meminit: In anno primo Darij filij Afueri de semine Medorum, qui impe-
rauit super regnum Chaldæorum. Ego Daniel intellexi in libris numerum an-
norū, de quo factus est sermo Domini ad Hieremiā prophetam, ut compleren-
tur desolationis Hierusalē LXX anni. E V S E B I V S in temporum li-
bro, XXX annos ab euerfione Hierusalem usque ad initium Cyriregis Persar-
um, Iulius autem Africanus LXX computat. Porro Hieronymus in ex-
positione Prophetæ Danielis ita dicit: Tradunt Hebræi huiuscemodi fabu-
lam usque ad septuagesimum annum, quo Hieremias captiuitatem populi
Iudæorum dixerat esse soluendam. De quo & Zachariās in principio uolumi-
nis sui loquitur: Irritam putans dei pollicitationem Balthasar, fallumq; pro-
missum, uersus in gaudium fecit grande conuiuuium, insultans quodammodo
spei Iudæorum, & uasis templi dei. Sed statim ultio consecuta est.

III CCCC
XXIII. Persarum primus Cyrus regnauit annis XXX. Hic ut impleretur uerbū
Domini ex ore Hieremiæ, primo sui regni anno laxata Hebræorum captiuitate,
quingenta ferme hominum milia regredi fecit in Iudæam, restituens eis ua-
sa templi Domini aurea & argentea V CCCC. Qui congregati in Hierusalem
mense septimo ædificauerunt altare, & à primo die mensis eiusdem cœperunt
offerre holocaustum Domino. Anno autem secundo aduentus sui mense se-
cundo templi fundamenta iecerunt, anno incensionis eius iuxta Africanum
D LXXII, iuxta autem Chronica Eusebij XXXII. Sed impredientibus Sama-
ritis, intermissum est opus usq; ad annum Darij secundum, qui etiam in regno
Afueri & Artaxerxis scripserunt accusationem aduersum Iudæos. Et rescripsit
Artaxerxes ne ædificaretur Hierusalem. Romanorum septimus Tarquinius
regnauit annis XXXV, qui causa Tarquiniij iunioris filij sui, qui Lucretiam
corruerat, à regno expulsus est.

III CCCC
XXXI. Cambyfes Cyri filius annis VIII. Hic deuicta Aegypto cunctā eius religio-
nem abominatus, ceremonias eius & templa deposuit. Babylonem in Aegypto
ædificauit. Hunc aiunt ab Hebræis secundum Nabuchodonosor uocari, sub
quo Iudith historia conscribitur.

III CCCC
XXXII. Fratres Magi mensibus VII. Iesus sacerdos magnus & princeps gentis, Zo-
robabel, Aggeus, Zachariās, & Malachias propheta clarescunt. Pythagoras
physicus philosophus clarus habetur.

III CCCC
LXVIII. Darius annis XXXVI. Inter Dariū & Cambyfen regnasse duos fratres Ma-
gos in libris Chronicorū Eusebij reperimus. Verū Hieronymus in expositione
Danielis scribit post Cambyfen Smerdem magnū regnasse, qui Pantapthen, in-
quit, filiā Cambyfis duxit uxorē, qui cum à septē Magis fuisset occisus, & in lo-
cum eius Darius suscepisset imperium, eadem Pantapthes nupsit Dario, & ex
ea Xerxen filium genuit. Secundo anno Darij septuagesimus captiuitatis
Hierusalem annus impletur, ut uult Eusebius, testem adhibens Zachariā pro-
phetam, apud quem secundo Darij anno loquitur angelus: Domine exercituū
usque quo tu non misereberis Hierusalem & urbium Iuda quibus iratus es: iste
septuagesimus annus est. Item quarto Darij regis anno dicit idem Propheta:
Cum ieiunaretis & plangeretis per hos LXX annos: Nunquid ieiunium ieiun-
astis mihi? Sexto Darij anno templi ædificatio cōpletur, die tertia mensis Adar,
qui

A qui est quadragesimus sextus annus, ex quo eius sub Cyro fundamenta sunt iacta. Vnde in Euangelio dicunt Iudæi: Quadraginta & sex annis ædificatum est templum hoc. Cœperunt autem ædificare anno secundo Darij, mense sexto, die uicesima quarta: & anno sexto, ut dictum est, mense duodecimo, die tertia compleuerunt. Ex quo apparet opus templi & antea non parua ex parte peractū: Annos autē LXX à destructione illius usq; ad perfectā restaurandī licentiam esse computandos. Pulsis urbe regibus, qui imperauerunt annis CCCXLIII, uix usque ad decimum quintum lapidem Roma tenebat imperiū. Romæ post exactos Reges primum Consules à Bruto esse cœperunt: Deinde Tribuni plebis ac Dictatores: Etrursum Consules rempublicam obtinuerunt per annos fermē CCCCLXIII, usque ad Iulium Cæsarem, qui primus singularare arripuit imperium Olympiade CLXXX†III.

† IIII

III CCC
LXXXVIII.

Xerxes filius Darij annis XX. Hic Aegyptum quæ à Dario discesserat cepit, & aduersus Græciam pugnaturus, septingenta milia armatorum de regno, & trecenta de auxilijs, rostratas etiam naues mille ducentas, onerarias autem tria milia numero habuisse narratur. † Attamen uictus patriam refugit. Herodotus historiarum scriptor, Zeuxis pictor agnoscitur. Artabanus mensibus VII. Socrates nascitur.

† E

Artaxerxes, qui & Longimanus, id est, μακρόχειρ, annis XI.

III CCC
LXXXIX.
III DXXIX

B Huius anno VII, primā die mensis primi Esdras sacerdos & Scriba legis dei ascendit de Babylone cum epistolis regis, & in prima mensis quinti uenit in Hierusalem cum uiris MDCC. Et inter alia strenue gesta castigauit filios transmigrationis ab uxoribus alienigenis. Eiusdem anno uicesimo Neemias pincerna de Sulis castro adueniēs, murū Hierusalē LII diebus restituit, & ducatū genti XII annis præbuit. Huc usq; diuina scriptura temporū seriē continet. Quæ autē post hæc apud Iudæos sunt gesta, de libro Machabæorū & Iosephi atq; Africani scriptis exhibētur, qui deinceps uniuersam historiā usq; ad Romana tēpora profecuti sunt. Et quidē Africanus in quinta temporū uolumine huius tēporis ita meminit: Mansit itaq; imperfectū opus usq; ad Neemiā & uicesimum annū regis Artaxerxis, quo tempore regni Persarum C & XV anni fuerunt euoluti: Captiuitatis autē Hierusalem ceterimus octogesimus & quintus annus erat. Et tunc primū Artaxerxes iussit muros extrui Hierusalem, cui operi præfuit Neemias, & ædificata est platea, & muri circumdati. Et ex illo tempore si numerare uelis, LXX annorum hebdomadas usq; ad Christum poteris inuenire, Xerxes menses II. Post quem Sogdianus menses VII. Plato nascitur. Hippocrates medicus insignis habetur.

Darius cognomento Nothus annis XIX. Aegyptus recessit à Persis. Reuerfis de captiuitate Iudæis, non reges sed Pontifices præfuerunt usq; ad Aristobolū, qui cum dignitate Pontificis etiā regale sibi cœpit usurpare uocabulum.

III DXL
VIII.

Artaxerxes, qui cognominatus est Memnon, Darij & Parisatidis filius, annis XL. Sub hoc rege uidetur Hester historia cōpleta. Ipse quippe est qui ab Hebrais Asuerus, & à LXX Interpretibus Artaxerxes uocatur. Athenienses XXIIII literis uti cœperunt, cum antea XVI tantum literas haberent. Carthaginensium bellum famosum. Galli Senones duce Brenno Romam inuasērunt, excepto Capitolio, & incensam VI mensibus uastauerunt. Tribuni militares pro Consulibus esse cœperunt. Aristoteles auditor est Platonis, octauū decimum ætatis annum gerens.

III DLXXX
VIII.

Artaxerxes

- III DCXIII. Artaxerxes, qui & Ochus, annis xxvi. Iste Aegyptum suo iunxit império, Nectanebo rege in Aethiopiám pulso, in quo Aegyptiorum regnum destructum est. Demosthenes orator omnium rumore celebratur. Romani Galatios superant. Plato moritur. Post quem Academiam Speusippus tenuit.
- Speusippus. Arses Ochi filius annis iiii. Iudæorum Pontifex maximus Iaddus clarus habetur, cuius frater Manasses templum in monte Garizi construit. Speusippus moritur: Cui succedit Xenocrates iiii Ochi anno. Alexander Philippi & Olympiadis filius, uicesimum ætatis annum gerens Macedonibus regnare incipit.
- III DCXXIII. Darius Arsami filius annis vi. Alexander aduersum Illyrios & Thracas feliciter dimicans, subuersis Thebis in Persas arma corripuit, & apud Granicū flumen regijs ducibus oppressis, urbem Sardis capit. Idem capta Tyro Iudæam inuadit, à qua fauorabiliter exceptus deo uictimas immolat, & Pontificē templi Iaddum honoribus plurimis prosequitur, Andromacho locorum custode dimisso. Septimo regni sui anno Alexandriam in Aegypto condidit. Nec mora Babylonem obtinuit, interfecto Darío, in quo Persarum regnum destructum est, quod steterat annis cxxxvi. Quo tempore etiam Latini à Romanis perdomiti sunt.
- III DCXXVIII. Alexander post mortem Darij annis v regnauit: nam antea vii. Alexander Hircanos & Mardos capit, reuertensq; in Hammone condidit Paretonium. Idem Indicum usque Oceanum uictorijs potius quàm bellis peruenit, ac Babylonem reuersus, xxxii uitæ, regni autem sui xii anno ueneni haustu periit. Post quem translato in multos imperio, Aegyptū Ptolemæus Lagi filius tenuit. Macedonas Philippus, qui & Arideus, frater Alexandri. Siriam & Babylonem, & omnia regna orientis Seleucus Nicanor. Asia regnauit Antigonus, qui apud Danielem per quatuor hirci, qui Arietem cotereret, cornua designantur.
- III DCLXVI. Aegypto primus regnauit Ptolemæus Lagi filius annis xl. Appius Claudius Cæcus Romæ clarus habetur, qui aquam Claudiam induxit, & uiam Appiam strauit. Ptolemæus Hierosolymis & Iudæa in ditionem suam dolo redactis, plurimos captiuorum in Aegyptum transfudit. Iudæorum Pontifex maximus Onias Iaddi filius clarus habetur. Tertio decimo Ptolemæi anno Syriæ & Babylonis, & superioribus locis regnare incipit Seleucus Nicanor, à quo tempore Machabæorum hebræa historia Græcorum supputat regnum, à quo & Edeseni sua tempora computant. Seleucus Seleuciam, Laodiciam, Antiochiam, Apamiã, Edessam, † Beroëam & Pellam urbes condidit. Iudæorum Pontifex maximus religiosissimus ac piissimus Simon Oniæ filius clarus habetur. Post quem Eleazarus frater eius suscepit templi ministerium, filio eius Onia paruo admodum derelicto. Seleucus in eas urbes quas extruxerat Iudæos transtert, ius eis ciuiū, & municipalem ordinē cum Græcis æquali honore concedens.
- † Beroëam
- III DCCVI. Ptolemæus Philadelphus annis xxxviii. Sosstratus Cnidius Pharū in Alexandria construxit. Ptolemæus Iudæos qui in Aegypto erant liberos esse permisit, & Eleazaro Pontifici multa Hierosolymam & in templi donaria uasa transmittens, lxx Interpretes petit, qui scripturam sanctam in græcū uerterent eloquiū. Aratus agnoscitur. Iudæorum pontificatum post Eleazarū auunculus eius Manasses accepit. Tantæ autem potentie fuisse narratur Ptolemæus iste Philadelphus, ut Ptolemæum patrem uinceret. Narrant † autē hystoria, ha-
- † enim

A tria habuisse eū peditū CC milia, equitū XX milia, curruū duo milia, elephan-
tos, quos primus adduxit ex Aethiopia, quadringentos, & cetera hīs similia.

Ptolemæus Evergetes frater superioris regis annis **XXVI**. Qui inde Euer- **III DCC**
getes ab Aegyptijs est uocatus, quia capta Syria & Cilicia, & propemodū uni- **XXXII.**
uersa Asia, inter innumera argenti pondera ac uasa preciosa quæ cepit, etiam
deos eorum quos Cambyfes capta Aegypto in Persas portauerat, retulit. Iu-
dæorum Pontifex Onias Simonis Iusti filius clarus habet, cuius item filius Si-
mon non minore gloria fulget, sub quo Iesus filius Sirach sapientiæ librum
componens, quem uocant Panareton, etiam Simonis in eo fecit mentionem.

Ptolemæus Philopator filius Evergetis annis **XVII**. Antiochus rex **III DCC L.**
Syriæ uicto Philopatore Iudæam sibi sociat. Iudæorum Pontifex maximus
Onias filius Simonis insignis habetur, ad quem Lacedæmoniorum rex Arius
legatos mittit.

Ptolemæus Epiphanes filius Philopatoris annis **XXIII**. Secundus liber **III DCC**
Machabæorum apud Iudæos huius temporis gesta continet. Onias sacerdos **LXXIII.**
adsumptis Iudæorum plurimis fugit in Aegyptum, & à Ptolemæo honorifice
susceptus accepit eam regionē quæ Heliopoleos uocabatur, & concedente rege
templum extraxit in Aegypto simile templi Iudæorum, quod permansit usque
ad imperiū Vespasiani annis **CCL**. Sub occasione igitur Oniæ Pontificis in-
finita examina Iudæorum in Aegyptum confugerunt, eo tempore & Cyreneo-
rum multitudine repleta est. Hæc autem uel Oniæ uel ceteris fuit causa Aegy-
ptum petendi, quia pugnantibus contra se magno Antiocho & ducibus Pto-
lemæi, posita in medio Iudæa in contraria studia scindebatur, alijs Antiocho, alijs
Ptolemæo fauentibus.

Ptolemæus Philometor annis **XXV**. Aristobolus natione Iudæus, Peri- **III DCCCIX.**
pateticus philosophus agnoscitur, qui ad Philometorem Ptolemæum explana-
tionum in Mosem cōmentarios scripsit. Antiochus Epiphanes, qui post Seleu-
cum cognomento Philopatorem annis **XI** regnauit in Syria, Iudæorū legem
impugnans, omniaq; sordibus idolorum complens, in templo Iouis olympij
simulacrum ponit. Sed & in Samaria super uerticem montis Garizi Iouis Pere- **Iupiter Pe-**
grini delubrum ædificat, ipsis Samaritanis ut id faceret precantibus; Verum Ma- **regrinus.**
thathias sacerdos leges patrias uindicat, aduersus Antiochi ducis arma corri-
piens, quo mortuo ducatum Iudæorum suscepit filius eius Iuda Machabæus,
anno **CXLVI** regni Græcorum, uicesimo autem Ptolemæi, Olympiade
CLV. Qui mox Antiochi duces de Iudæa expellens, & templum ab ido-
lorum imaginibus emundans, patrias leges post triennium suis ciuibus reddi-
dit. Vnde post secessum Oniæ sacerdotis in Aegyptum, de quo supra diximus,
& mortem Alchimi, qui effugato Onia Pontificatum indignus inuadere ten-
tabat, omnium fauore Iudæorum Machabæo sacerdotium decernitur, quod
post mortem eius frater Ionathas sortitus, **XVIII** annos summa ministravit
industria.

Ptolemæus Evergetes annis **XXIX**. Ionathas dux Iudæorum & Ponti- **III DCCC**
fex cum Romanis & Spartiatis amicitias facit, quo à Triphone interfecto, in sa- **XXXIX.**
cerdotium frater Simon assumitur, anno regni Evergetis **VII**, quod **VIII**
annis strenuissime gerens filio Ioanni reliquit. Hic aduersus Hircanos bellum
gerens Hircani nomen accepit, & à Romanis ius amicitia postulas, decreto Se-
natus inter amicos relatus est, Samariam, quæ nostro tempore Sebastæ uocatur,
k obsidione

C obsidione captam solo coæquauit, quam postea Herodes instaurans Sebasten in honorem Augusti appellari uoluit.

III DCCCLV. Ptolemæus Physcon, qui & Soter, annis XVII. Cicero Arpini nascitur ma-
M. Cicero. tre Heluia, patre equestris ordinis ex regio Volscorum genere. Hyrcano in pon-
tificatum, quod ipse XXVI annis tenuit, Aristobolus annū unum succedit,
qui rex pariter & Pontifex primus apud Iudæos diadematis sumpsit insigne,
post CCCCLXXXIII annis Babylonæ captiuitatis. Post quem regnauit
† Ianates alibi † Ionaëus, cognomento Alexander, annis XXVII, qui pontificatum quoq;
legitur, & administrans crudelissime ciuibus præfuit.

† Ianeus. Ptolemæus qui & Alexander annis X. Huius anno septimo Syria in Ro-
III DCCC manam ditionem cecidit, capto Philippo à Gabinio. Expulsus de regno Ptole-
LXV. mæus Physcon per matrem Cleopatram in Cyprum secedit.

III DCCC Ptolemæus, qui à matre fuerat eiectus annis VIII, regressus de fuga regnū
LXXIII. obtinuit, quia Alexandrum qui ante eum fuerat, ob interfectionē matris ciues
pepulerant. Sylla Athenienses uastat.

III DCCCCIII, Ptolemæus Dionysius annis XXX. Ab huius anno quinto Alexandra
uxor Alexandri Pontificis post mortem eius regnauit Iudæis annis IX, ex
quo tempore Iudæos rerum confusio & uariæ clades oppresserunt. Post cuius
mortem Aristobolus & Hyrcanus filij eius contra se de imperio dimicantes, oc-
casionem præbuere Romanis ut Iudæam inuaderent. Itaque Pompeius Hiero-
solymam ueniens, capta urbe, & templo referato usque ad Sancta sanctorum
accedit, Aristobolum uinctum secum abducit, Pontificatum confirmat Hyrcano,
deinde Antipatrum Herodis Ascalonitæ filium Procuratorem Palæstinæ

Virgilius. D in pago qui Ander dicitur, hæud procul à Mantua, nascitur, Pompeio & Crasso
XIII DCCC Consulibus, Pompeius captis Hierosolymis tributarios Iudæos facit. Virgilius
Cremonæ studijs erudit. Cæsar Germanos & Gallos capit, & Britannos quo-
que, quibus ante eum ne nomen quidem Romanorum cognitū fuerat, uictos
obsidibus acceptis stipendiarios fecit.

III DCCCCV. Cleopatra soror Ptolemæi annis XXII. Orto enim bello ciuili inter Cæsa-
rem & Pompeium, uictus Pompeius Alexandriam petit, ibiq; ab ipso à quo
sperabat auxilia Ptolemæo percussus interiit: mox Cæsari ubi Alexandriam uenit
ipse quoque Ptolemæus parere uoluit insidias, unde bello ei inlato, uictus in illo
periit. Cæsar Alexandria potitus regnum Cleopatræ dedit, cum qua consuetu-
dinem stupri habuerat; cuius tertio regni anno ipse primus Romanorum singu-
lare obtinuit imperium, à quo Cæsares Romanorum principes appellati. Cleo-
patra regio comitatu urbem ingressa.

III DCCCCX C A E S A R ob insolentiam morū coniurantibus in eum LX uel amplius
† III Senatoribus equitibusq; Romanis in Curia confossus interiit, post annos † V
& menses VI quam regnare cœperat, Cassius Iudæa capta templū spoliat.

III DCCCC OCTAVIANVS Cæsar Augustus Romanorū secundus, regnauit
LXVI. annis LVI, & mensibus VI, A quo Augusti appellati reges Romanorum,
quorum XV uiuente Cleopatra, XL & unū postea uixit annos. Undecimo
Herodes. Augusti anno deficiente in Iudæa Pontificatū principatū, Herodes nil ad eum
pertinens, utpote Antipatri Ascalonitæ & matris Cypridis Arabica filius, à Ro-
manis Iudæorum suscepit principatum, quod tenet annos XXXVI, qui ne
ignobilis forte & à Iudæorum semine argueretur extraneus, combussit libros
omnes,

A omnes, quibus nobilitas gentis Iudææ in templo seruabat̄ adscripta, ut deficientibus probamentis, & ipse ad hanc pertinere putaretur. Insuper etiã ut suam sobolem regio illorū generi cōmisceret, proiecta Dosithe fœmina Hierosolymitana, quam priuatus acceperat uxorem, & nato ex eo filio Antipatro, sociat sibi Mariamnem filiã Alexandri, neptem Aristoboli fratris Hyrcani, qui ante eum rex erat Iudæorum. Hæc quinque ei genuit filios, quorum duos Alexandrum & Aristobolum ipse necauit in Samaria: nec mora, post etiã matrem illorū, quam nil charius nouerat, simili scelere peremit. E quibus Aristobolus Herodem ex Beronice susceperat filium, quem in Actibus Apostolorum ab angelo percussum legimus. Tertio inter Augustum & Antonium orto bello, quod Antonius, qui Asiam & Orientem tenebat, repudiata sorore Augusti, Cleopatram duxisset uxorem, Antonius & Cleopatra uicti, semet interficiunt. A quo tempore quidam primū annum Augusti monarchiæ supputant. Hactenus qui uocabantur Lagidæ in Aegypto regnauerunt, annis CCXCV.

Anno Cæsaris Augusti XLII: à morte uero Cleopatæ & Antonij, quando & Aegyptus in prouinciam uersa est, anno XXVII, Olympiadis CXC LII.

III anno tertio: ab urbe autem condita anno DCCLII, id est, eo anno, quo compressis cunctarum per orbem terræ gentium motibus, firmissimam uerissimamq; pacem ordinatione dei Cæsar composuit, IESVS CHRIS TVS filius dei sextam mundi ætatem suo consecrauit aduentu, anno imperij Augusti XLVII. Herodes morbo intercutis aquæ, & scatentibus toto corpore uermibus miserabiliter & digne moritur, pro quo substitutus ab Augusto filius eius Archelaus regnauit annis IX, id est, usque ad ipsius Augusti

B finem. Tunc enim non ferentibus ultra, sed accusantibus apud Augustum ferocitatem eius Iudæis, in Viennam urbem Galliæ relegatur, & ad minuendam Iudaici regni potentiam, insolentiamq; domandam, quatuor fratres eius pro eo sunt Tetrarchæ creati, Herodes, Antipater, Lysias & Philippus: quorum Philippus & Herodes, qui Antipas prius nuncupabatur, etiã uiuente Archelao Tetrarcha fuerant ordinati.

TIBERIVS priuignus Augusti, hoc est, Liuiæ uxoris eius filius ex superiore genitus coniuge, regnauit annis XXIII. Huius anno XII Pilatus Iudææ procurator ab eodem dirigitur. Herodes Tetrarcha, qui Iudæorum principatum tenet annis XXIII, in honorem Tiberij & matris eius Liuiæ Tiberiadem condidit & Libiadem.

Anno XV imperij Tiberij Dominus post baptismum, quod prædicauit Ioannes, mundo regnum cælorum adnuntiat, peractis à principio mundi secundum Hebræos annis, ut Eusebius in Chronicis suis signat, quatuor milibus, adnotando quod XVI Tiberij anno principiū fuerit LXXXI Iubilei, secundum Hebræos. Quare autem nostra supputatio undeuiginti minus ponendos æstimauerit annos, facile qui superiora libelli huius legerit inueniet. Iuxta uero Chronica eadem quæ ipse Eusebius de utraq; editione, ut sibi uidebatur composuit, anni sunt VCCXXVIII.

Anno XVIII imperij Tiberij Dominus sua passione mundum redemit, & prædicaturi per Iudææ regiones Apostoli, Iacobum fratrem Domini Hierosolymis ordinant Episcopum, ordinant & septem Diaconos, & lapidato Stephano ecclesiæ per regiones Iudææ & Samariæ disperguntur. Agrippa cognomento Herodes filius Aristoboli filij Herodis regis, accusator Herodis Tetrarchæ Romam

C hæ Romam profectus à Tiberio in uincula conijcitur, ubi plurimos sibi adsciu-
uit ad amicitiam, & maxime Germanici filium Caium.

III DCCCC
XCIII. C A I V S cognomento Caligula, regnauit annos IIII, & menses X,
dies VIII. Hic Herodem Agrippam amicū suum uinculis liberatum regem
Iudææ facit, qui permanet in regno annis VII, id est, usque ad quartū Claudij
annum: quo ab angelo percusso successit in regnum filius eius Agrippa, & usq;
ad exterminium Iudæorum XXVI annis perseuerat. Herodes Tetrarcha &
ipse Caij amicitiam petens, cogente Herodiade Romam uenit, sed accusatus
ab Agrippa etiam Tetrarchiam perdidit, fugiensq; in Hispaniam cum Hero-
diade, morore periit. Pilatus qui sententiam damnationis in Christum dixerat,
tantis irrogante Caio angoribus coartatus est, ut sua se manu peremerit. Caius
in deos se referens Iudæorum loca sancta fordibus idolorum prophanat, Mat-
thæus in Iudæa prædicans Euangelium scripsit.

III VII. C L A U D I V S annos XIII, menses VII, dies XXVIII. Petrus
Apostolus cum primus Antiochenam fundasset ecclesiam, Romam pergit, ibiq;
XXV annis cathedram tenet Episcopalem, id est, usque ad ultimum Neronis
annum. Marcus Euangelium quod Romæ scripserat, Aegypto Petro mittente
prædicat. Quarto Claudij anno fames grauissima, cuius Lucas meminit facta
Britanni. est. Eodem anno ipse Britanniam adiens, quā neque ante Iulium Cæsarem, neq;
post eum quisquam attingere ausus fuerat, sine ullo prælio ac sanguine intra
paucissimos dies plurimam Insulæ partem in ditionem recepit. Orcadas etiam
Insulas Romano adiecit imperio, ac sexto quā profectus erat mense Romam
rediit. Nono regni sui anno Iudæos tumultuantes Roma expulit, quod & Lu-
cas refert. Sequenti anno fames maxima Romam corripit.

III XXI. N E R O annos XIII, menses VII, dies XXVII. Huius secundo
anno Festus Iudææ procurator successit Felici, à quo Paulus Romam uinctus
mittitur, & biennium in libera manens custodia, post hæc ad prædicandum di-
mittitur, necdum Nerone in tanta erumpente scelera, quanta de eo narrant hi-
storiæ, Iacobus frater Domini cum XXX annis Hierosolymorū rexisset ec-
clesiam, septimo Neronis anno lapidatur à Iudæis, uindicantibus in illo quod
Paulum interficere nequuerunt. Festo magistratui Iudææ succedit Albinus,
Albino Florus, cuius luxuriam & auaritiā, ceteraq; flagitia non ferentes Iudæi,
contra Romanos rebellauerunt, aduersum quos Vespasianus magister militiæ
transmissus, plurimas urbes Iudææ cepit. Primus Nero super omnia scelera sua
etiam Christianos persequitur, quorū eximios Romæ Petrum cruce, Paulum
occidit gladio. Hic iure militari nihil omnino ausus, Britanniam penè amisit;
nam duo sub eo nobilissima oppida illic capta atque euerfa sunt.

III XXX. V E S P A S I A N V S annos IX, menses XI, dies XXII. Hic
apud Iudæam Imperator ab exercitu appellatus, & bellum Tito filio cōmen-
dans Romam per Alexandriam proficiscitur: qui secundo anno Iudææ regnum
subuertit, templumq; solo strauit, post annos primæ ædificationis eius MLX
Ind. eorū re-
gnum sub-
uersum. XXIX. Consummatū est hoc bellum annis IIII: duobus quidem Nerone
uiuente, & duobus alijs postea. Vespasianus inter alia magnorum operum in
priuata adhuc uita in Germaniam, ac deinde in Britanniam à Claudio missus,
tricies & bis cum hoste conflixit: duas ualidissimas gentes, XX oppida, Insu-
lam Vectam Britannæ proximam imperio Romano adiecit. Colossus erigitur,
habens altitudinis pedes CVII.

T I T V S

A TITVS annos II, menses II, uir omnium uirtutum genere mirabilis, adeo ut amor & delicta humani generis diceretur. Hic Amphitheatrum Romae aedificat, & in dedicatione eius v ferarum milia occidit.

DOMITIANVS frater Titi iunior annos [†]XVI, menses v. Hic secundus post Neronem Christianos persequitur: sub quo Apostolus Ioannes in Pathmū Insulam relegatus est. Et Flauia Domicilla Flauij Clementis Con- sulis ex sorore neptis, in Insulam Pontianam ob fidei testimoniū exulatur. Qui & ipsum Ioannem fertur in feruentis olei dolium misisse, sed Ioannem tam immunem redisse à poenis, quàm à corruptione carnis manebat semper immunis.

NERVA annum I, menses IIII, dies VIII. Hic primo edicto suo cunctos exules reuocauit, unde & Ioannes Apostolus hac generali indulgentia liberatus, Ephesum redijt, Et q̄a cōcussam se absente per Hereticos uidit ecclesiae fidem, confestim hanc descripta in Euangelio suo uerbo dei aeternitate stabilijuit.

TRAIANVS annos XIX, menses VI, dies XV. Ioannes Apostolus sexagesimo octauo anno post passionem Domini, ætatis autē suæ nonagesimo octauo Epheso placita morte quieuit, Traiano aduersum Christianos persecutionē mouente, Simeon qui & Simon filius Cleophae, Hierosolymorū Episcopus crucifigitur: & Ignatius Antiochiæ Episcopus Romam perductus, bestijs traditur. Alexander quoq; Romanæ urbis Episcopus martyrio coronat, & septimo ab urbe miliario uia Numentana ubi decollatus est sepelitur. Plinius Secundus Nouocomensis orator & historicus insignis habetur, cuius plurima ingenij opera extant. Pantheū Romæ quod Domitianus fecerat fulmine concrematum: cui nomen inde datum est, quod omnium deorū sit ipsa domus habitaculum. Iudæi per diuersas terrarum partes seditionem mouentes digna cæde sternuntur. Traianus Romani imperij, quod post Augustum defensum magis fuerat quàm nobiliter ampliatur, fines longe lateq; diffudit.

ADRIANVS consobrinae Traiani filius annos XXI. Hic per Quadratum discipulum Apostolorū, & Aristidem Atheniensem, uirum fide sapientiaq; plenū, & per Serenū Granium legatū, libris de Christiana religione cōpositis instructus, præcepit per epistolam Christianos sine obiectu criminum non damnari. Idem Iudæos secundo rebelles ultima cæde perdomuit, etiā introeundi eis Hierosolymam licentia ablata, quā ipse in optimū statum murorum extructione reparauit, & Aeliam uocari de nomine suo præcepit. Idem eruditissimus in utraq; lingua bibliothecā Athenis miri operis extruxit. Hierosolymæ primus ex gentibus constituit Episcopus Marcus, cessantibus hijs qui fuerat ex Iudæis, qui sunt numero XV, et præfuerūt à passione Domini per annos ferè C & VII.

ANTONINVS cognomento Pius, cum filijs suis Aurelio & Lucio annos XXII, menses III. Iustinus philosophus librum pro Christiana religione cōpositum Antonino tradidit, benignumq; eum erga Christianos homines fecit. Qui nō longe post suscitante persecutionē Crescente Cynico pro Christo sanguinē fudit sub Pio Romæ Episcopo. Hermes scripsit librum qui dicitur Pastoris, in quo præceptum angeli continet, ut Pascha die dominico celebraretur. Polycarpus Romam ueniens, multos ab heretica labe castigauit, qui Valentinus & Cerdonis fuerant nuper doctrina corrupti.

M. ANTONINVS Verus cum fratre Lucio Aurelio Cōmodo annos XVIII, mensem unū. Hij primum æquo iure imperiū administrauerunt, cum usq; ad hoc tempus singuli Augusti fuerint; bellum deinde contra Parthos ad-

- C** mirabili uirtute & felicitate gesserunt. Persecutione orta in Asia Polycarpus & Pionius fecere martyrium; in Gallia quoque plurimi gloriose pro Christo sanguinem fudere. Nec multo post uindex scelerum lues multas late prouincias, Italiam maxime Romanamque uastauit. Defuncto Commodo fratre, Antoninus Commodum filium suum confortem regni facit. Antonino Imperatori Melito Asianus Sardinensis Episcopus Apologeticum pro Christianis tradidit. Lucius Britanniae rex missa ad Eleutherium Romae Episcopum epistola, ut Christianus efficiat impetrat.
- III CXLIII** **L. ANTONINVS COMMODVS** post mortem patris regnauit annos XIII. Hic aduersum Germanos bellum feliciter gessit, ceterum ipse per omnia luxuriam & obscenitati mancipatus nihil paternae uirtutis & pietatis simile gessit. Irenaeus Episcopus Lugdunensis insignis habetur. Commodus Imperator Colossi capite sublato suae imaginis caput ei iussit imponi.
- III CXLV.** **AE L I V S** Pertinax menses VI. Hic Iuliani iurisperiti scelere occiditur in palatio, quem mense septimo postquam coeperat imperare Seuerus apud pontem Miluium bello ciuili uictum interfecit. Victor decimus tertius Romae Episcopus datis late libellis constituit Pascha die dominico celebrari, sicut & praedecessor eius Eleutherius a XV luna primi mensis, usque in XXI: Cuius decretis fauens Theophilus Caesareae Palaestinae Episcopus, scripsit aduersus eos qui decima quarta luna cum Iudaeis Pascha celebrabant, cum ceteris qui in eodem Concilio aderant Episcopis Synodicam & ualde utilem epistolam.
- III CLXIII.** **D S E V E R V S** Pertinax annos XVIII. Clemens Alexandrinae ecclesiae presbyter, & Panthenus Stoicus philosophus in disputatione dogmatis nostri disertissimi habentur. Narcissus Hierosolymorum Episcopus, & Theophilus Caesariensis, Polycarpus quoque & Bachylus Asianae prouinciae Episcopi insignes habentur. Persecutione in Christianos facta plurimi per diuersas prouincias, inter quos & Leonides pater Origenis martyrio coronati sunt. Clodio Albino, qui se in Gallia Caesarem fecerat, apud Lugdunum interfecto, Seuerus in Britannias bellum transfert, ubi ut receptas prouincias ab incursione barbarica faceret securiores, magnam fossam firmissimumque uallum, crebris insuper turribus communitum per CXXXII milia passuum a mari usque ad mare duxit, & Eboraci obiit. Perpetua & Felicitas apud Carthaginem Africae in castris bestiarum deputatae pro Christo Nonis Martijs.
- III CLXX.** **ANTONINVS** cognomento Caracalla Seueri filius annos VII. Alexander Episcopus Cappadociae, cum desiderio locorum sanctorum Hierosolymam uenisset, uiuente adhuc Narcisso eiusdem urbis Episcopo, per senilis aetatis uiro, & ipse ibi ordinatur Episcopus, Domino ut id fieri deberet per reuelationem monente. Tertullianus Afer Centurionis Proconsularis filius omnium ecclesiarum sermone celebratur.
- III CLXXI.** **M A C R I N V S** annum unum. Abgarus uir sanctus regnauit Edeffae, ut uult Africanus. Macrinus cum filio Diadumeno, cum quo imperium inuasit, apud Archilaidem militari tumultu occiditur.
- III CLXXV** **M. A V R E L I V S A N T O N I N V S** annos III. In Palaestina Nicopolis quae prius Emmaus uocabatur urbs condita est, legationis industriam pro eo suscipiente Iulio Africano scriptore temporum. Hae est Emmaus, quam Dominus post resurrectionem suo ingressu, sicut Lucas narrat, sanctificare dignatus est. Hippolytus Episcopus multorum conditor opusculorum, temporum canonem quem scripsit hucusque

A hucusq; perduxit: Qui etiã sedecennouenalẽ Paschæ circulũ reperiẽs, Eusebio, qui super eodem Pascha decennouenalem circulũ cõposuit, occasione dedit.

AURELIUS Alexander annis XIII. Hic in Mammeã matrem suã unice pius fuit, & ob id omnibus amabilis. Urbanus Romæ Episcopus multos nobiliũ ad fidẽ Christi & martyriũ perduxit. Origenes Alexandria, imò toto orbe clarus habetur. Deniq; Mammeã mater Alexandri eum audire curauit, & Antiochiã accitum summo honore habuit. IIIICLXXXVIII.
Urbanus.
Origenes.

MAXIMINVS annis III. Hic aduersus ecclesiarũ sacerdotes & clericos, id est doctores, persecutionẽ exercet, maxime propter Christianã Alexandri cui successerat, & Mammeã matris eius familiã: uel præcipue propter Origenẽ presbyterũ, Pontianus & Antheros Romanae urbis Episcopi martyrio coronati, & in cemeterio Calixti sunt sepulti. IIIICXCI.
Pontianus.
Antheros.

GORDIANVS annis VI. Iulius Africanus inter scriptores ecclesiasticos nobilis habetur: qui in Chronicis quæ cõscripsit, refert se Alexandriã proferare, Heraclia opinione celeberrima prouocatũ, quem & in diuinis, & in philosophicis studijs, atq; omni Græcorum doctrina instructissimũ fama loquertur. Origenes in Casarea Palaestinae Theodorum cognomento Gregorium, & Athenodorum adolescentulos fratres Ponti, postea nobilissimos Episcopos diuina philosophia imbuunt. IIIICXCIIII.
Iulius Africanus.
Heraclias.
Athenodorus

B PHILIPPVS cum Philippo filio annis VII. Hic primus Imperatorum omnium Christianus fuit, ac post tertium imperij eius annũ millesimus à condicione Romæ annus expletus est, ita magnificis ludis augustissimus omnium præteritorũ, hic natalis annus à Christiano Imperatore celebratus est. Origenes aduersus quendam Celsũ Epicureũ philosophũ, qui contra nos libros conscripserat, octo uoluminibus respondit: qui ut breuiter dicã, tantũ scribendi sedulus fuit, ut Hieronymus quodam loco, v librorũ eius milia se legisse meminerit. IIIICCCIIII.
Origenis libri.

DECIVS anno I, mensibus III. Hic cum Philippus patrem & filium interfecisset, ob odiũ eorũ in Christianos persecutionẽ mouet, in qua Fabianus in urbe Roma martyrio coronatus sedem sui Episcopatus Cornelio dereliquit, qui & ipse martyrio coronatus est. Alexander Hierosolymorũ Episcopus apud Casaream Palaestinae & Antiochiã Babylas interficiuntur. Hæc persecutio, ut Dionysius Alexandriae Episcopus refert, nõ ex præcepto Imperatoris sumpsit exordiũ, sed anno, inq; integro principalia præuenite dicta minister damonũ, q dicebat in ciuitate nostra diuinus, supstitiosum cõtra nos exagitã uulgas. IIIICCCV.
Fabianus.
Cornelius.
Dionysius Alexandrinus.

GALLVS cũ Volusiano filio annis II, mēsis III. Huius imperij Dionysius Alexandriae Antistes ita meminit: At ne Gallus quidẽ malũ Decij aut uiderere potuit, aut cauere, sed in eundem lapidẽ offensionis impedit: cuius cum regnũ floreret initio, & cuncta ei ex sententia cederẽt, sanctos uiros qui pro pace regni eius deo summo supplicabãt persecutus est, cũ qbus & prosperitatẽ suã fugauit & pacẽ. Origenes LXX ætatis anno nõ ad integrũ impleto defunctus, & in urbe Tyri sepultus est. Cornelius Romæ Episcopus rogatus à quadã matrona Lucina, corpora Apostolorum de catacumbis leuauit noctu, & posuit Pauli quidem uia Hostiensis, ubi decollatus est; Petri autem iuxta locũ ubi crucifixus est, inter corpora sanctorum Episcoporum in templum Apollinis, in mote Aurelii, in Vaticano Palatii Neroniani, III Calendas Iulias. IIIICCCIIII.
Origenes moritur.
Aureo.

VALERIVS cũ filio Gallieno annis XV. Hic in Christianos persecutione cõmota statim à Sapore Persarũ rege capitur, ibiq; luminibus orbatus seruitute miserabili cõsenescit. Vnde Gallienus tam claro dei iudicio territus pacẽ nostris reddidit, IIIICCCXXII

- C reddidit, sed ob meritum tamen uel propriae libidinis, uel paternae theomachiae innumera à Barbaris adsurgētibus Romani regni detrimēta sustinuit. Hac per-
- Cyprianus.* secutione Cyprianus Carthaginensis Episcopus, cuius doctissima extant opuscula, martyrio coronatur: cuius uita & passionis uolumen egregiū reliquit Pontius Diaconus eius, qui usq; ad diem passionis eius cum ipso exilium sustinuit.
- Theodorus Gregorius Neocaesariensis.* Theodorus, cuius supra meminimus, cognomēto Gregorius, Neocaesariae Pontii episcopus, magna uirtutū gloria claret. E quibus unum est, quod ut ecclesiae faciendae locus sufficeret, montem precibus mouit. Stephanus & Xistus Romae Episcopus martyrium passi.
- Marcion.* IIII CC XXIII. C L A U D I V S annis I, mensibus IX. Iste Gothos iam per annos XV Illyricum Macedoniamq; uastantes, superat: Ob quae in Curia clypeus ei aureus, & in Capitolio statua aurea collocata est. Marcion disertissimus Antiochenae presbyter ecclesiae, quippe qui in eadem urbe rhetoricā docuerat, aduersus Paulum de Samosata, qui Antiochiae Episcopus, dogmatizabat Christū cōmunis naturae hominē tantum fuisse, accipientibus notarijs disputauit, qui Dialogus usque hodie extat.
- Paulus Samoatenus.* IIII CC XXIX. A V R E L I A N V S annis V, mensibus VI. Hic cum aduersum nos persecutionem mouisset, fulmen ante eum magno pauore circumstantium fuit, ac nō multo post à militibus occisus est itinere medio quod inter Constantinopolim & Heracleā est stratae ueteris loco Cenofrurium appellatur. Eutychie Romanus Episcopus martyrio coronatus, in cemiterio Calixti sepelitur, qui & ipse CCCXIII martyres manu sua sepeliuit.
- Eutychie Romanus Episcopus.* IIII CC XXX. T A C I T V S menses VI: Quo apud Pontū occiso obtinuit Florianus imperiū diebus LXXXVIII, & sic apud Tarsum interficitur. Anatholius natio-
- Anatholius.* D ne Alexandrinus, Laodiciae Syriae Episcopus, Philosophorū disciplinis eruditus, plurimo sermone celebratur: cuius ingenij magnitudo de libro quod super Pascha composuit, & de decē libris arithmeticae institutionis potest apertissime cognosci. Infana Manichaeorum haeresis hijs temporibus oritur.
- Manichaei.* IIII CC XXXVI. P R O B V S annis VI, mensibus IIII. Hic Gallias iam dudum à Barbaris occupatas, per multa & grauiā praelia deletis, tandem hostibus ad perfectum liberauit, secūdo huius anno, ut in Chronicis Eusebii legimus, iuxta Antiochenos CCCXXV annos fuit: iuxta Tyrios CCCII: iuxta Laodiceos † CCC
- † CCCXXV. IIII. XXIIII: iuxta Edeffenos DLXXXVIII: iuxta Ascalonitas CCCLXXX: secundum Hebraeos initium LXXXVI Iubilei, quod significat annos IIII
- Archelaus.* CCL. Archelaus Mesopotamiae Episcopus, librum disputationis suae quam habuit aduersus Manichaeum exeuntem de Perside, Syro sermone cōposuit, qui translatus à Graecis habetur à multis.
- Phierius iunior Origenes.* IIII CC XXXVIII. C A R V S cum filijs Carino & Numeriano annis II. Caius Romanae ecclesiae fulget Episcopus, qui à Diocletiano martyriū passus est. Phierius presbyter Alexandriae sub Theone Episcopo florentissime populos docuit, & tantā sermonis diuersorūq; tractatū, qui usq; hodie extant, inuenit elegantiam, ut Origenes iunior uocaretur: Vir mirae parsimoniae, & uoluntariae paupertatis appetitor, qui post persecutionem omni tempore uita Romae uersatus est.
- Diocletianus.* IIII CCLVII. D I O C L E T I A N V S cū Herculio Maximiano annis XX. Carausius sumpta purpura Britānias occupauit. Narseus rex Persarū Orienti bellū intulit. Quinquegentiani Africā uastauerūt. Aegyptū Achilles obtinuit: ob qd Constantius & Galerius Maximinus Caesares assumuntur in regnū. Cōstantius priuignā Herculij Theodorā accepit, ex qua postea VI liberos Constantini fratris habuit.

A habuit Galerius filiã Diocletiani Valeriã. Post x annos per Asclepiodotum Præfectum prætorio Britannia recepta. XIX anno Diocletiani ipse in oriẽte Maximianus, Hercules in occidẽte uastari ecclesias, affligi, interficiq; Christi-
anos præcipiunt. Secundo autem persecutionis anno Diocletianus Nicomedia, Maximianus Mediolani purpurã deposuerunt. Attamen ccepta semel per-
secutio usq; ad septimũ Constantini annũ feruere non cessat. Constantius XVI
imperij anno, summæ mansuetudinis & ciuilitatis uir, in Britannia diẽ obiit Ebo-
raci. Hæc persecutio tam crudelis & crebra flagrabat, ut intra unum mensem
XVII milia martyrum pro Christo passa inueniantur: Nam & oceani limbum
transgressã, Albanũ, Aaron, & Iulium Britannia, cum alijs pluribus uiris ac fœ-
minis felici cruore damnauit. Passus est hac Pamphilus presbyter, Eu sebij Cæ-
sariensis Episcopi necessarius, cuius uitam ipse tribus libris comprehendit.

Tertio anno persecutionis, quo & Constantius obiit, Maximinus & Seue- III CCLIX.
rus à Galerio Maximiano Cæsares facti, è quibus Maximinus maleficia & stu-
pra sua Christianorũ persecutionibus accumulat. Passus est ea tempestate Pe-
trus Alexandria Episcopus, cũ pluribus Aegypti Episcopis. Lucianus quoq;
uir moribus, & continẽtia, & eruditione præcipuus, Antiochenus presbyter, pas-
sus est, & Timotheus Romæ x Calendas Iulias.

B CONSTANTINVS Constantij ex concubina Helena filius, in Bri- III CCLXX
tannia creatus Imperator regnauit annis XXXI, & mensibus X. Ab XVIII.
anno persecutionis quarto Maxentius Herculi Maximi filius Romæ Au-
gustus appellatur. Licinius Constantia sororis Constantini uir, Carnunti
Imperator creatur. Constantinus de persecutore Christianus efficitur. In
Nicæno Concilio fides catholica exponitur, anno post Alexandrum DC
XXXVI die mensis secundum Græcos Desij nonodecimo, quod est x Ca-
lendarum Iuliarum, Consulatu Paulini & Iuliani vv cc. Constantinus fe-
cit Romæ, ubi baptizatus est, basilicam beati Ioannis Baptistæ, quæ appellata est
Constantiniana. Item basilicã beato Petro in templo Apollinis; nec non & bea-
to Paulo corpus utriusq; ære Cyprio circundans quinq; pedes grosso. Item basi-
licam in palatio Sororiano, quæ cognominatur Hierusalem, ubi de ligno crucis
Domini posuit. Item basilicam sanctæ martyris Agnæ, ex rogatu filia suæ: Et ba-
ptisterium in eodem loco, ubi & baptizata est soror eius Constantia cũ filia Au-
gusta. Item basilicam beato Laurentio martyri, uia Tiburtina in agro Verano.
Item basilicã uia Labicana inter duas lauros beato Petro & Marcellino martyri-
bus: Et Mausoleũ, ubi matrẽ suã posuit in sarcophago purpureo. Item basilicã
in ciuitate Hostia iuxta portã urbis Romæ, beatorũ Apostolorum Petri & Pau-
li, & Ioannis Baptistæ. Item basilicam in ciuitate Albanensi sancti Ioannis Ba-
ptistæ. Item basilicam in urbe Neapoli. Idem Constantinus Depranam Bithy-
niæ ciuitatem in honorẽ martyris Luciani ibi conditi instaurã, ex uocabulo ma-
tris suæ Helenopolim nuncupauit. Idem urbem nominis sui statuens in Thra-
cia sedem Romani imperij, & totius caput orientis esse uoluit. Idem statuit citra
ullam hominẽ eadem Paganorum templa claudĩ.

CONSTANTIVS cum Constantino & Constante fratribus, annos III CCCXIII
XXIII, menses V, dies XIII. Iacobus Nisibenus Episcopus agnoscitur,
ad cuius preces sæpe urbs discrimine liberata est. Impietas Ariana Constantij re-
gis fulta præsidio, exilijs, carceribus, & uarijs afflictionum modis primũ Atha-
nasiũ, deinde omnes non suæ partis Episcopos persecuta est. Maximinus Tre-
uitorũ Episcopus clarus habetur, à quo Athanasius Alexandria Episcopus cũ
à Constan-

- C à Constantio quaereretur ad poenam, honorifice susceptus est. Antonius monachus CV ætatis anno in eremo moritur. Reliquiæ Apostoli Timothei Constantinopolim inuectæ. Constantio Romam ingresso, ossa Andræ Apostoli & Lucæ Euangelistæ à Constantinopolitanis miro favore suscepta. Hilarius Pictauiensis Episcopus, qui pulsus ab Arianis in Phrygia exulauerat, cum apud Constantinopolim librū pro se Constantio porrexisset, ad Gallias redijt.
- III CCCXV. IULIANVS annis II, mensibus VIII. Iulianus ad idolorum cultū conuersus Christianos persequitur. Pagani apud Sebasten Palæstinæ urbem sepulchrum Ioannis Baptistæ inuadunt, ossa dispergunt, eadem rursus collecta & cremata latius dispergunt: Sed dei prouidentia adfuerunt quidam ex Hierosolymis monachi, qui mixti colligentibus, quæcūq; ipsi poterant ablata ad patrem suum Philippum pertulere. Ille confestim hæc, supra se enim ducebat tantū thesaurum proprijs seruare uigilijs, ad Pontificem maximum tunc Athanasium, per Iulianum Diaconum suum mittit. Quæ ille suscepta paucis arbitris, sub cauato sacrarij pariete inclusa, prophetico spiritu profutura generationi posteræ conseruauit: Cuius præfagium sub Theodosio principe per Theophilum eiusdem urbis Episcopum cōpletur, qui destructo Serapis sepulchro, sancti Ioannis ibidem consecrauit ecclesiam.
- III CCC XVI. IOVINIANVS mensibus VIII. Synodus Antiochiæ à Melitio & suis facta, in qua *ιουουσιανος* & *ιουουσιανος* reiecto, medium inter hæc *ιουουσιανος* Macedonum dogma uindicauerunt. Iouinianus lapsu Constātij prædecessoris admonitus, honorificis & officiosissimis literis Athanasium requirit, ab ipso formam fidei & ecclesiarū disponendarum suscepit modum. Sed eius pia lataq; principia mors immatura corrupit.
- D III CCC XXVII. VALENTINIANVS cum fratre Valente annis XI. Apollinaris Laodicensis Episcopus multimoda nostræ religionis scripta cōponit, qui postea à fide deuians hæresim sui nominis instituit. Damasus Romæ Episcopus fecit basilicam iuxta theatrum sancto Laurentio, & aliam in Catacumbas, ubi iacuerunt corpora sancta Apostolorum Petri & Pauli. In quo loco platomā ipsam ubi iacuerunt corpora sancta uersibus adornauit. Valens ab Eudoxio Arianorum Episcopo baptizatus nostros persequitur. Gratianus Valentiniani filius tertio eius anno Ambianis Imperator factus est. Constantinopoli Apostolorum martyrium dedicatur. Post Auxentij seram mortē Mediolani Ambrosio Episcopo constituto, omnis ad fidem rectam Italia conuertitur. Hilarius Episcopus Pictauiensis moritur.
- III CCC XXXI. VALENS, cum Gratiano & Valentiniano, Valentiniani fratris sui filijs, annis IIII. Valens lege data, ut monachi militarent, nolentes fustibus iussit interfici. Gens Hunorum diu inaccessis reclusa mōtibus, repentina rabie percita, exarsit in Gothos, eosq; sparsim conturbatos ab antiquis sedibus expulit. Gothi transito Danubio, fugientes à Valente sine armorum depositio ne suscepti, mox per auaritiam Maximi ducis fame ad rebellandum coacti sunt, uictosq; Valentis exercitu per Thraciam sese miscentes simul omnia cædibus, incendijs, rapinisq; fuderunt.
- III CCC XXXVII. GRATIANVS cum fratre Valentiniano annis VI. Theodosius à Gratiano Imperator creatus, maximas illas Scythicas gentes, hoc est, Alanos, Hunos & Gothos magnis multisq; prælijs uincit: cuius concordia non ferentes Arianis, post XL annos ecclesias quas ui tenere, reliquerūt. Synodus CL Patrum congregatur urbe Augusta aduersus Macedoniū sub Damaso Romæ Episcopo.

A scopo. Theodosius Arcadium filium suum consortem facit imperij, à secundo Gratiani anno ipso sexies & Theodosio C O S S. Theophilus Paschalē Theophilus. computum scribit. Maximus, uir quidē strenuus & probus, atq; Augusto dignus, nisi contra Sacramenti fidem per tyrannidem emerisset in Britannia, inuitus propemodum ab exercitu Imperator creatus, in Gallia transit, ibiq; Gratianum Augustum dolis circumuentū apud Lugdunum occidit, fratremq; eius Valentinianum Italia expulit: qui tamen iustissimā cum matre eius Iustina poenam luit exilij, quia & ipsum Ariana polluit hæresis, & eminentissimam catholicæ fidei arcem Ambrosium perfida obsidione uexauit, nec prius quàm prolatis beatorum Geruasij & Protasij martyrum deo reuelante reliquijs incorruptis, nefanda cœpta deseruit.

THEODOSIVS, qui Gratiano uiuente VI annis iam orientem regebat, post mortem eius regnat annis XI ipse & Valentinianus, quem Italia expulsum benigne susceperat, Maximum tyrannum tertio ab Aquileia lapide interficiunt: Qui quoniam Britanniam omni penē armata iuuetute copijsq; militaribus spoliauerat, quæ tyrannidis eius uestigia secuta in Gallias, nunquā ultra domum rediere. Videntes transmarinæ gentes sæuissimæ Scotorum à Circeo, Pictorum ab Aquilone destitutam milite ac defensore insulam, adueniunt, & uastatam direptamq; eam multos per annos opprimunt. Hieronymus Hieronymi Catalogus. sacre interpretis historiae librum, quem de illustribus ecclesiæ uiris scribit, usque ad decimum quartum totius imperij Theodosij annum perduxit.

ARCADIUS filius Theodosij cum fratre Honorio annis XIII. Cor. III CCC LXI. † Abacij pora sanctorū † Abacij & Michæ prophetarum diuina reuelatione produntur. Gothi Italiam, Vandali atq; Alani Gallias aggrediuntur. Innocentius Romæ Episcopus dedicauit basilicam Geruasij & Protasij martyrum beatissimorum, ex deuotione testamenti cuiusdam illustris foemine Vestinæ. Pelagius Brito dei gratiam impugnat.

HONORIUS cum Theodosio minore, fratris sui filio, annis XV. Ha. III CCC LXXVI. Lucianus, † sic tertio laricus rex Gothorum Romam inuasit, partemq; eius cremauit incendio, IX Calendas Septembres, anno conditionis eius millesimo centesimo sexagesimo quarto, ac † sexto die quā ingressus fuerat, deprædata urbe egressus est. Lucianus presbyter, cui reuelauit deus septimo Honorij principis anno, locum sepulchri & reliquiarum beati protomartyris Stephani, & Gamalielis ac Nicodemi, qui in Euāgelio & in Actibus Apostolorū leguntur. Scripsit ipsam reuelationē græco sermone ad omnium ecclesiarum personam. Quam reuelationem Auitus presbyter, homo Hispanus genere, in latinum uertit eloquiū, & adiecta epistola sua per Orosium presbyterum occidētalibus dedit. Qui etiam Orosius ad loca sancta perueniens, quod eum Augustinus ad Hieronymum pro discēda animæ ratione miserat, reliquias beati Stephani accepit, & patriam reuersus primus intulit occidenti. Britanni Scotorum Pictorumq; infestationem non ferentes Romam mittunt, & sui subiectione promissa contra hostem auxilia flagitant, quibus statim missa legio magnam barbarorum multitudinem sternit, ceteros Britannia finibus pellit, ac domum reuersura præcepit socijs † ad arcendos hostes murum trans insulam inter duo maria statuere, qui absque artifice magistro magis cespite quàm lapide factus nil operantibus profuit. Nam mox ut discessere Romani, aduectus nauibus prior hostis, quasi maturam segetem obuia quæque sibi cædit, calcat, deuorat. Iterum petiti auxilia ob Romani

C Romani aduolant, & caesum hostem trans maria fugant, cōiunctisq; sibi Britan-
 nis murum nō terra ut ante † puluere, sed saxo solidum inter ciuitates quae ibi-
 dem ob metum hostium fuerant factae, à mari usque ad mare collocant. Sed &
 in littore meridiano maris, quia & inde hostis timebatur, turres per interualla ad
 prospectum maris statuunt, sic ualedicunt socijs tanquam ultra non reuersuri.

Bonifacius Romae Episcopus fecit oratoriū in cimiterio sanctae Felicitatis, &
 ornauit sepulchrum eius, & sancti Syluanij. Hieronymus presbyter obiit XII
 Honorij anno, pridie Calendas Octobres, anno ætatis suae XCI.

III CCCII. THEODOSIUS minor Arcadij filius annis XXVI. Valentinianus
 iunior Constantij filius Rauennae Imperator creatur. Placidia mater eius Augu-
 sta nuncupatur. Effera gens Vandalorum, Alanorum, & Gothorum ab Hi-
 spanis ad Africam transiens omnia ferro, flamma, rapinis, simul & Ariana im-
 pietate foedauit. Sed beatus Augustinus Hipponensis Episcopus, & omnium
 doctor eximius ecclesiarum, ne ciuitatis suae ruinā uideret, tertio obsidionis eius
 mense migravit ad Dominum v Calendas Septembres, cum uiuisset annis
 LXXVI: in clericatu autem uel episcopatu annos fermè XL compleisset,

Palladius.

quo tempore Vandali capta Carthagine Siciliam quoq; deleuerunt. Cuius ca-
 ptiuitatis Paschasinus Lilybitanus Antistes in epistola, quam deratione pascha-
 li Papae Leoni scripsit, meminit. Ad Scotos in Christum credentes ordinatus à
 Papa Celestino Palladius primus Episcopus mittitur, anno Theodosij VIII.
 Recedente à Britannia Romano exercitu, cognita Scoti & Picti reditus denega-
 tione, redeunt ipsi, & totam ab Aquilone insulam pro indigenis murotenus ca-
 pessunt. Nec mora, caesis, captis, fugatis custodibus muri, & ipso interrupto etiā
 intra illum crudelis praedo grassatur. Mittitur epistola lachrymis ærumnisq; re-
 ferta ad Romanæ potestatis uirū, Accium † ter Cōsulem, uicesimo tertio Theo-

D
 † Intercōsule

dosij principis anno, petens auxilium, nec impetrat. Interea fames dira ac famo-
 sissima profugos infestat: qua coacti quidā hostibus dedere manus. Alij de mon-
 tibus, speluncis ac saltibus strenue repugnabant, ac strages hostibus dabāt. Re-
 uertuntur Scoti domum, post non multum tempus reuersuri. Picti extremam
 insulae partem tum primum & deinceps inhabitaturi detinent: Famem praefatam
 magna frugum opulentia, opulentiam luxuria & negligentia, negligentia lues
 acerrima, & acrior mox hostium nouorum, id est Anglorum, plaga secuta est;
 quos illi unanimo consilio cum rege suo Vertigerno quasi defensores patriae ad
 se inuitandos elegerūt: sed exceptos mox impugnatores atq; expugnatores sen-
 serunt. Xistus Romae Episcopus fecit basilicam sanctae Mariae matris Domi-
 ni, quae ab antiquis Liberi cognominabatur. Eudoxia uxor Theodosij princi-
 pis ab Hierosolymis remeauit, beatissimi Stephani primi martyris reliquias, quae
 in basilica sancti Laurentij posita uenerantur, secum deferens. Bletla & Attila
 fratres, multarumq; gentium reges Illyricum Thraciamq; depopulati sunt.

III CCCIX

† iunctis

MARTIANVS & VALENTINIANVS annis VII. Gens An-
 glorum siue Saxonum Britannia tribus longis nauibus aduehitur, quibus dum
 iter prosperatū domi fama referret, mittitur exercitus fortior, qui † iunctus prio-
 ribus, primo hostes quos petebat abegit, deinde in socios arma uertēs totā pro-
 pe insulam ab orientali eius plaga usque ad occidentalem igni uel ense subegit,
 conficta occasione, quod pro se militantibus Britones minus sufficienter stipen-
 dia darent. Ioannes Baptista caput suum duobus monachis orientalibus, qui
 ob orationē uenerant Hierosolymā, iuxta Herodis quōdam regis habitaculum
 reuelat,

A reuelat, quod deinceps Emifam Phœnicix urbem perlatū, & digno honore cultum est. Hæresis Pelagiana Britannorū turbat fidē, qui à Gallicanis Episcopis auxilium quærentes, Germanū Altiodorensis ecclesiæ Episcopum, & Lupum Trecasenum æque Apostolicæ gratiæ Antistitem fidei defensores accipiūt; confirmant Antistites fidem uerbo ueritatis simul & miraculorū signis. Sed & bellum Saxonū Pictorumq; aduersus Britones eo tempore iunctis uiribus susceptum diuina uirtute retundunt; Cum Germanus ipse dux belli factus, nō tubæ clangore, sed clamore alleluix totius exercitus uoce ad sydera leuato, hostes in fugā uertit immanes; qui deinceps ad Rauennā perueniens, & summa reuerentia à Valentiniano & Placida susceptus migravit ad Christū: Corpus honorifico agmine comitantibus uirtutū operibus Altiodorū defertur. Aëtius Patricius magna occidentalis reipublicæ salus, & regi quondā Attilæ terror, à Valentiniano occiditur, cum quo Hesperii cecidit regnū, neq; hæcenus ualuit releuari.

*Germanus
Episcopus.
Lupus.*

L E O annos XVII. Hic pro Tomo Chalcedonēse per uniuersum orbē singulis orthodoxorū Episcopis singulas consonantesq; misit epistolas, quid de eodem Tomo sentirent rescribi sibi postulans. Quorum adeo consonantia de uera Christi incarnatione suscepit omnium rescripta, ac si uno tempore unoq; dictante fuissent uniuersa conscripta. Theodoretus Episcopus ciuitatis, quæ à Cyro Perfarum rege condita Cyriæ nomen habuit, scribit de uera incarnatione domini Saluatoris aduersus Eutychem & Dioscorū Alexandriæ Episcopū, qui humanam in Christo carnem negant. Scripsit & historiam ecclesiasticam à fine librorum Eusebij usq; ad suum tempus, id est, usq; ad imperium Leonis huius, sub quo & mortuus est. Victorius iubente Papa Hilario scripsit paschalem circulum DXXXII annorum.

*III CCCC
XXVI.*

Z E N O N annos XVII. Corpus Barnabæ Apostoli, & Euāgelii Matthæi eius stylo scriptū ipso reuelante reperitur, † Odoacer rex Gothorū Romam obtinuit, quā ex eo tempore diutius eorum reges tenuere. Mortuo Theodorico Triarij filio alius Theodoricus cognomento Valamer Gothorum suscepit regnum, qui utranq; Macedoniā Thessaliāq; depopulatus est, & plurima regiæ ciuitatis loca igne succendens, Italiam quoq; infestus occupauit. Honoricus rex Vandalorum Arianus in Africa exulatis diffugatisq; plusquam CCCXX XVIII Episcopis catholicis ecclesias eorū clausit, plebē uarijs affecit supplicijs, & quidem innumeris, manus abscindens linguas præcidit, nec tamen loquelā catholicæ confessionis eripere potuit. Britones duce Ambrosio Aureliano uiro modesto, qui solus forte Romanæ gentis Saxonum cædi superfuerat, occisis in eadem parentibus purpura indutis, uicticem eorum gentem prouocantes ad prælium, uincunt, & ex eo tempore nunc hij, nunc illi palmam habuere, donec aduena potentior tota per longum potiretur Insula.

*Theodoretus
Ecclesiasticam
historiam scribit.*

*III CCCC
XL.
† Odoacer legit
Cassiodorus
Senator.*

*Ambrosius
Aurelianus.*

A N A S T A S I V S annos XXVIII. Thrasamundus Vandalorum rex catholicas ecclesias clausit, & CCCXX Episcopos exilio Sardiniam misit. Symmachus Papa inter multa ecclesiarum opera, quæ uel à fundamentis creauit, uel prisca renouauit, ad beatum Petrum, & beatum Paulum, & beatum Laurentiū pauperibus habitacula construxit, & omni anno per Africam uel Sardinia Episcopis qui in exilio erant pecunias & uestes ministrabat. Anastasius, quia hæresi fauens Eutychetis catholicos infecutus est, diuino fulmine periit.

*III CCCC
LXIX.
Symmachus.*

I V S T I N V S senior annos IX. Ioannes Romanæ ecclesiæ Pontifex Constantinopolim ueniens, ad portam quæ uocatur Aurea populorū turbis ei

*III CCCC
LXXVIII.*

I
occurrentibus

C occurrentibus in conspectu omnium roganti cæco lumen reddidit, qui dum rediens Rauennam uenisset, Theodoricus eum cum comitibus carceris afflictione peremit, inuidia ductus, quia catholicae pietatis defensor Iustinus eum honorifice suscepisset, quo anno, id est, Consulatu Probi iunioris & Symmachus Patritium Rauennæ occiderat, & ipse anno sequente ibidem subita morte periit, succedente in regnum Athalarico nepote eius. Heldericus Vandalorum rex, Episcopos ab exilio reuerti & ecclesias instaurare præcepit, post annos LXXIII hæreticae prophanationis. Benedictus Abbas uirtutum gloria claruit, quas beatus Papa Gregorius in libro dialogorum scripsit.

IIIIDXVII. IUSTINIANVS Iustini ex sorore nepos, annos XXXIX. Bilizarus Patritius à Iustiniano in Africam missus, Vandalorū gentem deleuit. Carthago quoque anno excessionis suæ XCVII recepta est, pulsus deuictisque Vandalis & Gelismero rege eorū capto Constantinopolim missus. Corpus sancti Antonij monachi diuina reuelatione repertū Alexandriam defertur, & in ecclesia beati Baptistæ Ioannis humatur. Dionysius paschales scribit circulos, incipiens ab anno dominicæ incarnationis DXXXII, qui est annus Diocletiani CCXLVIII, post Consulatu Lampadij & Orestis, quo anno Codex Iustinianus orbi promulgatus est. Victor quoque Capuanus Episcopus librum de Pascha scribens, Victorij arguit errores.

IIIIDXXX. IUSTINVS minor annos XI. Narsis Patritius Totilam Gothorum regē in Italia superauit & occidit, qui deinde per inuidiam Romanorū, pro quibus multa contra Gothos laborauerat, accusatus apud Iustinum & conjugem eius Sophiā, quod seruitio premeret Italiam, secessit Neapolim Campaniæ, & scripsit genti Langobardorum, ut uenirent & possiderent Italiam. Ioannes Romanæ ecclesiæ Pontifex ecclesiam Apostolorum Philippi & Iacobi, quā prædecessor eius Pelagius cœperat, fecit & dedicauit.

IIIIDXXXIII. TIBERIVS Constantinus annos VII. Gregorius tunc Apocrisarius, in Constantinopoli, post Romanus Episcopus, libros expositionis in Iob condidit, & Eutyrium eiusdem urbis Episcopū in fide nostræ resurrectionis errasse Tiberio præsentem conuicit: Ita ut ipse Augustinus librū eius quem de resurrectione scripsit, suis quoque catholicis allegationibus destruens, deliberaret flammis cremari debuisse: Docebat enim idem Eutyrius corpus nostrum in illa resurrectionis gloria impalpabile, & uentis aëreque subtilius esse futurū, contra illud dominicum: Palpate & uidete, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me uidetis habere. Gens Langobardorum comitante fame & mortalitate omnem inuadit Italiam, ipsamque Romanam uastatrix obsidet urbem, quibus tempore illo rex præerat Albuinus.

IIIIDLIII. MAURICIVS annos XXI. Hirminigildus Leuigildi Gothorum regis filius, ob fidei catholicae confessionē inexpugnabilē, à patre ariano regno priuatus, in folis & in carcerem ac uincula proiectus, ad extremū nocte sancta dominicæ resurrectionis securi in capite percussus, regnum cœleste pro terreno rex & martyr intrauit. Cuius frater Richardus mox ut regnū post patrem accepit, omnem Gothorum cui præerat gentem instante Leandro Hispalitano Episcopo, qui & Hirminigildum docuerat, catholicā conuertit ad fidem. Gregorius Romanæ ecclesiæ Pontifex & doctor eximius, anno Mauricij imperij decimo tertio, Indictione decima tertia, Synodū Episcoporū XXIIII ad corpus beati Apostoli Petri congregans, de necessarijs ecclesiæ decernit. Idem missis Britanniam

*Symmachus
patritius occi-
sus.
Athalaricus.
Heldericus.*

*Codex Iusti-
niani.*

† que

*Eutyrius here-
sis de resurre-
ctione.*

*Leander
Hispalensis.
Gregorius
Pontifex.*

A Britanniam Melito, Augustino, & Ioanne, & alijs pluribus cum eis monachis timentibus deum, ad Christum Anglos conuertit. Et quidem Edilbertus mox ^{Edilbertus rex Anglorum.} ad Christi gratiam conuersus cum gente Canthuariorū, cui præerat, proximisq; prouincijs, etiam Episcopum doctoremq; suum Augustinum, sed & cæteros sacros Antistites Episcopali sede donabat. Porro gentes Anglorum ab aquilone Vmbri fluminis sub regibus Aelle & Aedilfrido sitæ nec dum uerbum uitæ audierant. Gregorius XVIII anno Mauricij, indictione IIII scribens Augustino, Londoniæ quoq; & Eboraci Episcopis, accepto à sede apostolica palio, Metropolitanos esse debere decernit.

PHOCAS annos VIII. Huius secundo anno, Indictione VIII, Gregorius III DLXII. Papa migrauit ad Dominū. Hic rogante Papa Bonifacio statuit sedem Romanæ & Apostolicæ ecclesiæ caput esse omnium ecclesiarum, quia ecclesia Constantinopolitana primam se omnium ecclesiarū scribebat. Idem alio Papa Bonifacio petente, iussit in ueteri Fano quod Pantheum uocabatur, ablatiis idolatriæ sordibus ecclesiam beatæ semper uirginis Mariæ & omnium martyrum fieri: ut ubi quondam omnium non deorum, sed dæmoniorū cultus agebatur, ibi deinceps omnium fieret memoria sanctorum. Perfa aduersus rempublicam grauißima bella gerentes, multas Romanorum prouincias & ipsam Hierosolymam auferunt, & destruentes ecclesias, sancta & quæq; prophanantes, inter ornamenta locorum uel sanctorum uel cōmunium quæ abstulere, etiam uexillum dominicæ crucis abducunt. † quog;

B HERACLIVS annos XXX. Anastasius Perfa monachus nobile pro IIII DXCII. Christo martyrium patitur, qui natus in Perside magicas à patre puer artes disciebat, sed ubi à captiuis Christianis Christi nomen acceperat, in eum mox animo toto conuersus relicta Perside, Chalcedoniam Hierapolimq; Christū quaerens, ac deinde Hierosolymam petit, ubi accepta baptismatis gratia, quarto ab eadem urbe miliario monasteriū Abbatis Anastasij intrauit, ubi † VIII annos † VII regulariter uiuens, dum Casaream Palæstina orationis gratia uenisset, captus à Persis, & multa diu uerbera inter carceres & uincula Marzabana iudice perpeffus est: tandem mittitur Persidem ad regem eorū Chosronem, à quo tertio per interualla temporis uerberatus, ad extremū una suspensus manu per tres horas diei, sic decollatus cum alijs LXX martyrium compleuit. Mox tunica eius indutus quidam dæmoniacus, curatus est. Interea superueniens cum exercitu Heraclius princeps, superatis Persis, Christianos qui erant captiuati reduxit gaudentes. Reliquiæ beati martyris Anastasij primo monasteriū suum, deinde Romam aduectæ, uenerantur in monasterio beati Pauli Apostoli, quod dicitur ad aquas Saluās. Anno Heraclij regni XVI, Indictione XV. Aeduinus excellentissimus rex Anglorum in Britannia transumbrana gentis ad aquilonem, prædicante Paulino Episcopo, quæ miserat de Cantia uenerabilis Archiepiscopus Iustus, uerbum salutis cum sua gente suscepit, anno regni sui XI. Aduentus autem Anglorum in Britanniam plus minus an: CLXXX, eiq; Paulino sedem Episcopatus Eboraci † donauit, cui profecto rei in auspitiū uenturæ fidei & regni cœlestis, potestas quoq; terreni creuerat regni, ita ut uniuersos Britannia fines, quod nemo Anglorum ante eum, qua uel ipsorum uel Britonum gentes habitabant sub ditione acciperet. Eo tempore exortū apud Scotos in obseruatione Paschæ errorem quartadecimanorū Honorius Papa per epistolam redarguit, sed & Ioannes qui successor eius Seuerino successit, cum adhuc esset
1 2 electus

C electus in Pontificatum, pro eodem Pascha eis simul & pro Pelagiana hæresi, quæ apud eos reuiuifcebat, scripsit.

III DXCIII. **HERACLONAS** cum matre sua Martina annis II. Cyrus Alexandriæ, Sergius & Pyrrhus regiæ urbis Episcopi, Acephalorum hæresim inftaurantes, unam operationem in Christo diuinitatis & humanitatis, unam uero Pyrrhi ficta poenitentia. ro Papa Romam ueniens ex Africa, ficta, ut post apparuit, poenitentia obtulit eidem Papæ, præfente cuncto clero & populo, libellum cum sua subscriptione, in quo condemnarentur omnia quæ à se uel à decessoribus suis scripta uel acta sunt aduersus catholicam fidem. Vnde & benigne susceptus est ab eo quasi regiæ Pontifex ciuitatis. Sed quia reuersus domum repetijt & errorem domesticum, memoratus Papa Theodorus aduocatis cunctis sacerdotibus & clero in ecclesiam beati Petri Apostolorum principis, condemnauit eum sub uinculo anathematis.

III DXCIII. **CONSTANTINVS** filius Heraclij mensibus VI. Pyrrhi successor Paulus non tantum uesana doctrina, sicut decessores eius, sed & aperta persecutione catholicos cruciat, Apocrisarios sanctæ ecclesiæ Romanæ, qui ad eius correctionem missi fuerant, partim carceribus, partim exilijs, partim uerberibus afficiens: Sed & altare eorum in domo Placidia sacratum inuenerabili oraculo subuertens diripuit, prohibens eos ibidem missas celebrare. Vnde & ipse sicut præcessores illius ab apostolica sede iusta depositionis ultione damnatus est.

III DCXX. **CONSTANTINVS** filius Constantini annis XXVIII. Hic deceptus à Paulo, sicut Heraclius auus eius à Sergio eiusdem regiæ ciuitatis Episcopo, exposuit typum aduersus catholicam fidem, nec unam nec duas uoluntates aut operationes in Christo definiens esse confitendas, quasi nihil uelle uel operari credendus sit Christus. Vnde Martinus Papa congregata Romæ Synodo CV Episcoporum, damnauit sub anathemate præfatos Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum hæreticos. Et post hæc missus ab Imperatore Theodoros Hexarchus, tulit Martinum Papam de ecclesia Constantiniana, perduxitq; Constantinopolim, qui post hæc relegatus Cersonam ibidem uitam finiuit, multis in eodem loco uirtutum signis usque hodie refulgens. Facta est autem Synodus præfata anno nono imperij Constantini, mense Octobri, Indictione octaua. Constantinus princeps Vitaliano Papa nuper ordinato, misit beato Petro Apostolo Euangelia aurea gemmis albis mire magnitudinis in circuitu ornata, ipse post aliquot annos, id est, per Indictionem sextam ueniens Romam, obtulit super altare ipsius pallium auro textile, toto exercitu cum cereis ecclesiam intrante. Sequenti anno facta est eclypsis solis quam nostra ætas meminit, quasi decima hora diei, v Nonas Maias. Theodorus Archiepiscopus, & Hadrianus Abbas, uir æque doctissimus, à Vitaliano missi Britanniam plurimas ecclesias Anglorum doctrinæ ecclesiasticæ fruge fœcundauerunt. Constantinus post plurimas & inauditas deprædationes prouincijs factas occisus in balneo periit, Indictione XII. Nec longo post tempore etiam Vitalianus Papa cœlestia regna petijt.

III DCXX XVII. **CONSTANTINVS** filius Constantini superioris regis annis XVII. Saraceni Siciliam inuadunt, & præda nimia secum ablata, mox Alexandriam redeunt. Agatho Papa exrogatu Constantini Heraclij & Tiberij principum pijllimorum

A piſſimorum, miſit in regiam urbem legatos ſuos, in quibus erat Ioannes Romanæ eccleſiæ tunc Diaconus, non longe poſt Epiſcopus, pro adunatione faciendâ ſanctiſſimorum dei eccleſiarum. Qui benigniſſime ſuſcepti à reuerendiſſimo fidei catholicæ defenſore Constantino, iuſſi ſunt remiſſis diſputationibus philoſophicis pacifico colloquio de fide uera perquirere, datis eis de bibliotheca Conſtantinopolitana cunctis antiquorum patrum quos petebant libellis. Adfuerunt autem & Epiſcopi CL, præſidente Georgio Patriarcha regis urbis, & Antiochiæ Macario. Et conuicti ſunt, qui unam uoluntatem & operationem aſtruebant in Chriſto falſaſſe patrum catholicorum dicta per plurima, Finito autem conflictu Georgius correctus eſt. Macarius uero cum ſuis ſequacibus, ſimul & præceſſoribus Cyro, Sergio, Honorio, Pyrrho, Paulo & Petro anathematizatus, & in locum eius Theophanius Abbas de Sicilia Antiochiæ Epiſcopus factus. Tantaq; gratia legatos catholicæ pacis comitata eſt, ut Ioannes Portuenſis Epiſcopus, qui erat unus ex iſſis, dominica octauarum Paſchæ miſſas publice in eccleſia ſanctæ Sophiæ coram Principe & Patriarcha latine celebraret. Hæc eſt ſexta Synodus uniuerſalis Conſtantinopoli celebrata, & græco ſermone conſcripta, temporibus Papæ Agathonis, exequente ac reſidente piſſimo principe Constantino intra palatium ſuum, ſimulq; legatis apoſtolicæ ſedis & Epiſcopis CL reſidentibus. Prima enim uniuerſalis Synodus in Nicæa congregata eſt contra Arium, CCCXVIII patrum, temporibus Iulij Papæ ſub Constantino principe. Secunda in Conſtantinopoli CL patrum, contra Macedonium & Eudoxium, temporibus Damiani Papæ & Gratiani principis, quando Neſtarius eidem urbi eſt ordinatus Epiſcopus. Tertia in Epheso CC patrum, contra Neſtorium Auguſtæ urbis Epiſcopum, ſub Theodoſio magno principe & Papa Celeftino. Quarta in Chalcedone, patrum DCXXX, ſub Leone Papa, temporibus Martiani principis, contra Eutychem nefandiſſimorum præſulem monachorum. Quinta item Conſtantinopoli, temporibus Vigilij Papæ, ſub Iuſtiniano principe, contra Theodorum & omnes hæreticos. Sexta hæc de qua in præſenti diximus. Sancta perpetua uirgo Chriſti Edilthruda filia Annæ regis Anglorum, & primo alteri uiro permagnifico, & poſt Ecfrido regi coniunx data, poſtquam duodecim annos thorum incorrupta ſeruauit maritalem, poſt reginam ſumpto uelamine ſacro uirgo ſanctimonialis efficitur. Nec mora etiam uirginum mater & nutrix pia ſanctarum, accepto in conſtruendum monaſterium loco, quem † Aeilge uocant, cuius merita uiuacia teſtatur etiam mortua caro, quæ poſt XVII annos ſepulturæ cum ueſte qua inuoluta eſt incorrupta reperitur.

Sexta Synodus.

Prima Synodus.

Secunda Synodus.

Tertia Synodus.

Quarta Synodus.

Quinta Synodus.

† Eylege

IUSTINIANVS minor filius Constantini annos X. Hic conſtituit pacem cum Saracenis decennio terra marique. Sed & prouincia Africa ſubiugata eſt Romano imperio, quæ fuerat tenta à Saracenis, ipſa quoque Carthagine ab eis capta & deſtructa. Hic beatæ memoriæ Pontificem Romanæ eccleſiæ Sergium, quia erraticæ ſux Synodo, quam Conſtantinopoli fecerat, fauere & ſubſcribere noluiſſet, miſſo & Zacharia Protospatario ſuo iuſſit Conſtantinopolim deportari. Sed præuenit militiâ Rauennatæ urbis, uincinarumq; partium iuſſa principis nefanda, & eundem Zachariam contumelijs & iniurijs ab urbe Roma repulit. Idem Papa Sergius ordinauit uenerabilem

III DCXL VII.

Zacharias Protospatarius principis.

C rabilem uirum Vuilibrordum cognomine Clementem Fresonū genti Episcopum, in qua usque hodie pro æterna patria peregrinus, est enim de Britannia gentis Anglorum, innumera cotidie diabolo detrimenta & Christianæ fidei facit augmenta. Iustinianus ob culpam perfidiæ regni gloria priuatus exul in Pontum secedit.

IIIIDCL. L E O annos III. Papa Sergius in sacrario beati Petri Apostoli capsam argenteam, quæ in angulo obscurissimo diutissime iacuerat, & in ea crucem diuersis ac preciosis lapidibus adornatam, Domino reuelante reperit, de qua tractis IIII Petallis, quibus gemmæ inclusæ erant miræ magnitudinis, portionem ligni salutiferi dominicæ crucis interiorius repositam inspexit, quæ ex tempore illo annis omnibus in Basilica Saluatoris, quæ appellatur Constantiniana, die exaltationis eius ab omni osculatur atque adoratur populo. Reuerentissimus ecclesiæ Lindisfarnensis in Britannia, ex anachorita Antistes Cuthbertus, totam ab infantia usque ad senium uitam miraculorum signis inclytam duxit: Cuius dum XI annos maneret corpus humatum incorruptum, post hæc quasi eadem hora defuncti simul cum ueste qua tegebatur inuentum est, sicut in libro de eius uita ac uirtutibus, & prosa nuper & hexametris uersibus scripto, ante aliquot annos ipsi signauimus.

IIIIDCLVII. T I B E R I V S annos VII. Synodus Aquileiæ facta ob imperitiam fidei, quintum uniuersale Concilium suscipere diffidit, donec salutaribus beati Papæ Sergij monitis instructa, & ipsa huic cum cæteris Christi ecclesijs adnuere consentit. Gisulphus dux gentis Langobardorum Beneuenti Campaniam igne, gladio & captiuitate uastauit, cumq; non esset qui eius imperio resisteret, apostolicus Papa Ioannes qui Sergio successerat missis ad eum sacerdotibus, ac donarijs per plurimos, uniuersos redemit captiuos, atque hostes domum redire fecit. Cui successit alius Ioannes, qui inter multa operum illustrium fecit Oratorium sanctæ dei genetrici, opere pulcherrimo, intra ecclesiam beati Apostoli Petri. Hereberchtus rex Langobardorum multas cortas & patrimonia alpium Cottiarum, quæ quondam ad ius pertinebant Apostolicæ sedis, sed à Langobardis multo tempore fuerant ablata, restituit iuri eiusdem sedis, & hanc donationem aureis scriptam literis Romanam direxit.

IIIIDCLXIII. I V S T I N I A N V S secundo cum Tiberio filio annos VI. Hic auxilio Terbellij regis Vulgariorum regnum recipiens, occidit eos qui se exulerant Patríticos, & Leonem qui locum eius usurpauerat, necnon & successorem eius Tiberium, qui eum de regno eiectum, toto quo ipse regnabat tempore in eadem ciuitate in custodia tenuerat. Callnicum uero Patrítarcham, erutis oculis misit Romam, & dedit Episcopatum Cyro, qui erat Abbas in Ponto, eumq; alebat exulem: Hic Constantinum Papam ad se uenire iubens, honorifice suscepit, ac remisit, ita ut eum die dominica missas sibi facere iubens, communionem de manu eius acceperit: quem prostratus in terra pro suis peccatis intercedere rogans, cuncta ecclesiæ priuilegia renouauit. Qui cum exercitum mitteret in Pontum, multum prohibente Papa Apostolico ad comprehendendum Philippicum, quem ibi relegauerat, conuersus omnis exercitus ad partem Philippici, fecit eum ibidem Imperatorem, reuersusq; cum eo Constantinopolim, pugnauit contra Iustinianum, ad duodecimum

A duodecimum ab urbe miliarium, & uicto atque occiso Iustiniano regnum suscepit Philippicus.

PHILIPPICVS annis II, mensibus VI. Hic eiecit Cyrum de pontificatu, eumq; ad gubernandum Abbatu iure monasterium suum Pontum redire precepit. Idem Constantino Papæ misit literas prauæ dogmatis, quas ille cum Apostolicæ sedis Concilio respuit; & huius rei causa fecit picturas in porticu sancti Petri, quæ acta sex sanctarum Synodorum uniuersalium continebant. Nam & huiusmodi picturas cum haberentur in urbe regia Philippicus iusserat auferri, statuitq; populus Romanus, ne hæretici imperatoris nomen, aut chartas, aut figuram solidi susciperent, unde nec eius effigies in ecclesiam introducta est, nec nomen ad missarum solennia prolatum.

ANASTASIUS annis II. Hic Philippicum captum oculis priuauit, nec occidit. Idem literas Constantino Papæ Romam per Scholasticum patricium & Hexarchum Italiæ direxit, quibus se fautorem catholicæ fidei, & sancti [†] sexti Concilij prædicatorē esse docuit. Liudbrandus rex Langobardorum donationem patrimonij alpium Cottiarum, quam Hereberchtus rex fecerat, & ille repetierat admonitione uenerabilis Papæ Gregorij confirmauit. Eberchtus uir sanctus de gente Anglorum, & sacerdotium monachica uita etiam pro cœlesti patria peregrinus exornans, plurimas Scoticæ gentis prouincias ad canonicam paschalis temporis obseruantiam, à qua diutius aberrauerant, pia prædicatione conuertit, anno ab incarnatione Domini **DCCXVI**.

THEODOSIUS anno uno. Hic electus in Imperatorem, Anastasium apud Nicæam ciuitatem graui prælio uicit, datoque sibi sacramento clericum fieri ac presbyterum fecit ordinaria. Ipse uero ut regnum accepit, cum esset catholicus, mox in regia urbe imaginem illam uenerandam, in qua sanctæ sex Synodi erant depictæ, & à Philippico fuerat deiectæ, pristino in loco erexit. Tiberis fluuius alueum suum egressus multa Romanæ fecit exitia ciuitati: ita ut in uia lata ad unam & semis staturam excresceret, atque à porta sancti Petri usque ad pontem [†] Moluium aquæ descendentes coniungerent. Mansit autem diebus septem, donec agentibus Ixtanias crebras ciuibus, octauo demum die reuertit. Hijs temporibus multi Anglorum gentis nobiles & ignobiles, uiri & foeminae, duces & priuati, diuini amoris instinctu de Britannia Romam uenire consueuerant: Inter quos etiam reuerendissimus Abba meus Ceolfridus annos natus **LXXVIII**, cum esset presbyter annis **XLVII**, Abbas autem annis **XXXV**, ubi Lingonas peruenit, ibi defunctus atque in ecclesia beatorum geminorum martyrum sepultus est, qui inter alia donaria, quæ adferre disposuerat, misit ecclesiæ sancti Petri Pandectam à beato Hieronymo in latinum ex hebræo uel græco fonte translaturam.

LEO annis IX. Saraceni cum immenso exercitu Constantinopolim uenientes triennio ciuitatem obsident, donec ciuibus multa instantia ad deum clamantibus, plurimi eorum fame, frigore, pestilentia perirent, ac sic perterriti obsidionis abscederent, qui inde regressi Vulgariorum gentem, quæ est super Danubium bello adgrediuntur: & ab hac quoque uicti refugiunt, ac naues repetunt suas. Quibus cum altum peterent, ingruente subita tempestate, plurimi etiam meris siue contractis per littora nauibus sunt necati.

C Liudbrandus audiens quod Saraceni depopulata Sardinia etiam loca foeda, rent illa, ubi ossa sancti Augustini Episcopi propter vastationem Barbarorum olim translata, & honorifice fuerant condita, misit, & dato magno pretio accepit, & transtulit ea in Ticinis, ibique cum debito tanto patri honore recondidit.

DE RELIQUIIS SEXTAE AETATIS,
CAP. LXVI.

Haec de cursu praeteriti seculi, ex hebraica ueritate, prout potuimus, elucubrare curauimus, æquum ratum sicut Graeci LXX translatorum editione utentes, de ea sibi suisque temporum libros condidere, ita & nos, qui per beati interpretis Hieronymi industriam, puro hebraicae ueritatis fonte potamur, temporum quoque rationem iuxta hanc scire queamus. Quod si qui laborem hunc nostrum culpauerint esse superfluum, accipiant hijs, quicumque sunt, iustum salua charitate responsum, quod praefatus Hieronymus praesca^t chronographiae calumniatoribus reddit, ut si displicet non legant. Caterum, cunctis in commune suademus, ut siue quis ex hebraica ueritate, quae ad nos per memoratum interpretem, pura peruenisse, etiam hostibus Iudaeis in professo est: siue ex LXX Interpretum translatione, quae uel minus sollicito primo edita est, ut multi adstruunt, uel post a Gentilibus corrupta, ut beato Augustino uidetur: seu certe ex utrisque commixto opere codicibus, ut sibi uisum fuerit, temporum cursum notauerit: & siue prolixiora, seu breuiora transacti seculi tempora signauerit, aut signata repperit, nullatenus tamen ex hoc longiora uel breuiora, quae restant seculi tempora putet, memor semper dominicae sententiae: Quia de die ultima & hora nemo scit, neque angeli caelorum, nisi pater solus. Neque enim ullatenus sunt audiendi, qui suspicantur huius seculi statum sex milium annorum ab initio fuisse definitum. Et ne contra sententiam Domini uenire uideantur, addunt, incertum mortalibus quoto anno sextae millenariae partis, uenturus sit dies iudicij: cuius tamen aduentus, maxime circa terminum sexti millenarij debeat sperari. A quibus si quæris, ubi haec putanda uel credenda legerint: Mox stomachantes, quia aliud quid respondere non habent: An non legisti, inquit, in Genesi, quia sex diebus mundum fecerit deus: Vnde merito credi debet eum plus minus sex milibus annorum esse staturum. Et quod est grauius, fuere, qui propter septimum diem, in quo requieuit deus ab operibus suis, sperarent, post sex annorum milia sanctorum laboris, in hac uita mortali, septimo mille annorum curriculo eos post resurrectionem in hac ipsa uita immortales in delicijs & multa beatitudine regnatos esse cum Christo. Verum hijs, quia haeretica sunt & frivola, funditus omissis, intelligamus sincere & catholice sex illos dies, in quibus mundi huius ornatum perfecit deus: & septimum, in quo ab omni opere suo requieuit: quem ob id perpetuae quietis benedictione sanctificauit, non sex annorum milia seculi laborantis, & septimum regni beatorum in terra cum Christo, sed sex potius aetates significare mundi labentis, in quibus sancti laborant in hac uita pro Christo, & septimam perpetuae quietis in alia uita, quam soluta a corporibus percipiunt animae sanctae cum Christo. Quod animarum sabbatum tunc inchoasse recte creditur, cum primus Christi martyr carne occisus a fratre, mox anima est aeternam translatus

† chronographiae

D

Terrenum regnum Christi quidam futurum somniant.

A translatus in requiē. Tunc autem perficietur, cum in die resurrectionis animæ etiam corpora incorrupta receperint. Et quia nulla ætatum quinque præteritarum mille annis acta reperitur, sed aliæ plures annos, aliæ pauciores habere, neque ulla alteri similem habuit summam annorum, restat ut pari modo hæc quoque quæ nunc agitur, incertum mortalibus habeat suæ longitudinis statum: soli autem illi cognitum, qui seruos suos accinctis lumbis, lucernisq; ad dentibus uigilare præcepit, similes hominibus expectantibus dominum suum, quando reuertatur à nuptijs.

DE TRINA OPINIONE FIDELIUM, QUANDO VENIAT DOMINVS. CAP. LXVII.

CVIUS quidem aduentus horam merito sancti omnes diligunt, & citius adesse desiderant: sed periculose satis agunt, si qui hanc, prope an longe sit putare uel prædicare præsumunt. Vnde pulcherrime beatus Augustinus, remoto illo seruo nequam, qui dicit in corde suo: moram facit dominus meus uenire: iste quippe proculdubio domini sui odit aduentum, dat exemplum, de tribus seruis optimis, aduentum domini sui sitienter desiderantibus, uigilanter expectantibus, fideliter amantibus, quorum unus dicit: uigilemus & oremus, quia citius uenturus est Dominus. Alter dicit: Vigilemus & oremus, quia breuis & incerta est ista uita, quamuis tardius uenturus sit Dominus. Tertius dicit: Vigilemus & oremus, quia & breuis atque incerta est ista uita, & nescimus tempus quando uenturus sit Dominus. Proinde si hoc factum fuerit, quod prædixerat primus, gaudebunt cum illo secundus & tertius: Si autem factum non fuerit, metuendum est ne perturbentur qui illi crediderant, & incipiant aduentum Domini non tardum putare, sed nullum. Qui autem credunt quod dicit secundus, tardius esse Dominum uenturum, si falsum fuerit inuentum, citius Domino ueniente, nullo modo qui ei crediderant turbabuntur in fide, sed inopinato gaudio perfruentur. Quapropter qui dicit Dominum citius esse uenturum, optabilius loquitur, sed periculose fallitur. Qui autem dicit Dominum tardius esse uenturum, & tamen credit, sperat, amat eius aduentum, profecto de tarditate eius etiam si fallitur, feliciter fallitur. Habebit enim maiorem patientiam, si hoc ita erit, maiorem lætitiā si non erit: ac per hoc ab eis, qui diligunt manifestationem Domini, ille auditur suauius, isti creditur tutius. Qui autem, quid horum sit uerum, ignorare se confitetur, illud optat, hoc tolerat. In nullo eorum errat, quia nihil eorum aut infirmat aut negat.

DE TEMPORIBVS ANTICHRISTI. CAP. LXVIII.

DVO sanè certissimè necdum instantis dei iudicij, habemus indicia, fidem uidelicet Israëlitiæ gentis, & regnum, persecutionemq; Antichristi, quam uidelicet persecutionem trium semis annorum futuram, fides ecclesiæ tenet. Sed ne hæc improuisa ueniēs, omnes, passim quos imparatos inuenerit, inuoluat, Enoch & Heliā maximos prophetas & doctores, ante huius exortū uenturos in mundum, qui Israëlitiā plebem ad fidei conuertant gratiam, atq; ad pressuram tanti turbis in parte electorum insuperabilem reddant. Qui cum ipsi primo tres semis annos prædicauerint, & sicut de uno eorum † Helia propheta Malachias

Duo instantis iudicij signa.

† Irrepsit hæc dictio per scio lum.

C chias prædixit, conuerterint corda patrum in filios; id est antiquorum fidem di-
 lectionemq; sanctorum, in eorum, qui tunc uicturi sunt, mente plantauerint.
 tunc excandescens illa horrenda persecutio, ipsos imprimis martyrij uirtute co-
 ronet; deinde ceteros fideles corripiens, uel martyres Christi gloriosissimos,
 uel damnatos apostatas faciat. Quod significare uidetur Apostolus Ioannes,
 ita scribens in Apocalypsi: Atrium autem quod est foris templum, eijce fo-
 ras, & ne metieris illud, quoniam datum est Gentibus, & ciuitatem sanctam cal-
 cabunt mensibus XLII, id est eos, qui nominatenus fideles, sola exteriora di-
 ligunt, ab electorum sorte separatos ostendit; quia & ipsi ad perfequendam ec-
 clesiam conuertentur, nouissima illa persecutione trium semis annorum: Et da-
 bo, inquit, duobus testibus meis, & prophetabunt diebus MCCLX, ami-
 cti sacco, id est arctatissimis continentia & pressurarum laboribus accincti præ-
 dicabunt. Et paulo post: Et cum finierint, inquit, testimonium suum, bestia
 quæ ascendit de abyssu, faciet aduersus illos bellum, & uincet eos, & occidet il-
 los, & cætera. Quibus ministros eiusdem bestia, id est Antichristi, de occisione
 † *bonorum* horu duoru testium, id est martyrum, lataturos, eisdemq; etiam mortuis insul-
 turos esse, commemorat idein alio loco: Et uidi, inquit, de mari bestia ascen-
 dentem, & dedit illi draco uirtutem suam, & potestatem magnam; id est, uidi ho-
 minem sauiissimi ingenij, de tumultuosa impiorum stirpe progenitum, cui mox
 † *astringens* nato, & per magicas artes a pessimis imbuto magistris, † adiungens se diabolus,
 totam uirtutis suæ potentiam, per quam magica ceteris omnibus maiora patra-
 ret, indiuiduus comes attulit: Et data est, inquit, illi potestas facere menses qua-
D draginta duos, id est annos tres & dimidium. Percussio autem illo perditionis
 filio, siue ab ipso Domino, siue a Michaële archangelo, ut quidam docent,
 & æterna ultione damnato, non continuo dies iudicij secuturus esse credendus
 est: alioqui scire possent homines illius æui, tempus iudicij, si post tres semis
 annos inchoatæ persecutionis Antichristi, confestim sequeretur. Nunc au-
 tem, quia ante consummatum tempus persecutionis illius, dies iudicij non ue-
 niat, scire omnibus licet. Post quantum uero tempus consummatæ eiusdem
 persecutionis uenturus sit, nemini prorsus scire conceditur. Denique Daniel
 propheta, qui regnum Antichristi MCCXC diebus futurum describit, ita cõ-
 cludit: Beatus qui expectat & peruenit ad dies MCCCXXXV. Quod Hiero-
 nymus ita exponit: Beatus, inquit, qui interfecto Antichristo, supra MCCXC
 dies, id est tres semis annos, dies XLV prætolatur, quibus est Dominus atq;
 Saluator in sua maiestate uenturus. Quare autem post interfectionem Antichri-
 sti, XLV dierum silentium sit, diuinæ scientiæ est, nisi forte dicamus, Dilatio
 regni sanctorum patientiæ probatio est.

DE DIE IUDICII. CAP. LXVIII.

A Dueniet autem dies Domini sicut fur, quia sicut ipse testatur, nescimus
 quando ueniat Dominus, sero, an mediâ nocte, an galli cantu, an mane: in
 quo cœli, inquit, magno impetu transient, elementa uero a calore soluētur. Qui
 autē sint cœli qui transient paulo superius docet idem Apostolus Petrus dicens:
 † *quàm* cœli erāt prius & terra de aqua, & per aquā cõstitēs uerbo dei per † quæ ille tunc
 mundus perijt. Cœli autē qui nunc sunt & terra eodem uerbo repositi sunt, igni
 referuati in die iudicij. Non ergo firmamentū cœli, in quo sidera fixa circumeūt,
 nō cœlum æthereū, hoc est inane illud maximū a cœlo sidereo usq; ad aëra turbu-
 lentū, in quo puro & quieto, diurnaq; lucis semper pleno, errantia VII sidera
 uaga

A uaga ferri creduntur. Sed cœlum hoc aëreum, id est terræ proximum, à quo aues *Aues cœli.* cœli, quod in eo uolent appellantur, quod aqua quondam diluuij deletis ter-
 restribus transcendendo †perdidit, hoc ignis extremi iudicij eiusdem mensuræ †perijt
 spacio procrefcens occupando disperdet. Nec sola hæc beati Petri senten-
 tia, qua illos dicit cœlos igne iudicij perendos, qua diluuij perierant, testa-
 tur sidereum cœlum igne illo quamuis maximo nū esse tangendum, sed etiam
 Domini sermo qui dicit: Statim autem post tribulationem dierum illorum sol
 obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo: Neque
 enim sol obscurari, luna suo lumine priuari, stellæ poterant cadere de cœlo. *si cœ- Solem obscu-*
 lum ipsum, locus uidelicet eorum, igne uoratum transibit. Nunc autem cœlum *rari.*
 quidem aëreum igne marcescet, sidereū manebit illa sum. Porro sidera obscura-
 buntur non suo lumine uacuata, sed maioris uis luminis ad aduentum super-
 ni Iudicis, ne uideantur obtecta, quod in hac uita lunam stellasq; omnes à po-
 tiore lumine solis interdū pati cunctis in promptu est. Cum autem peracto iu-
 dicio fuerit cœlum nouū, & terra noua, id est, non alia pro alijs, sed hæc ipsa per
 ignem innouata, & quasi quadam resurrectionis uirtute glorificata claruerint,
 tunc, ut Esaias prædixit, erit lux lunæ sicut lux solis, & lux solis septemplex
 sicut lux septem dierum. Quod autem Ioannes in Apocalypsi cum dixisset: uidi
 cœlum nouū, & terrā nouam: primū enim cœlum, & prima terra abierūt, ad-
 iunxit, atq; ait: & mare iam nō est: utrum maximo illo ardore siccetur mare, an
 & ipsum uertatur in melius non facile patet: Cœlum quippe nouum, & terram
 nouam: non autem, & mare nouum uspiam legimus futurum. Nam & typice *Mare non fo-*
 potest intelligi quod dictū est: & mare iam non est: quia iam tunc non erit hoc *re post diem*
B seculum uita mortalium turbulentum, quod sapissime in scripturis maris nomi- *iudicij quid sit*
 ne figuratur. Vbi autem ipsum extremi & uniuersalis iudicij sit discrimen ha-
 bendum, inter multos sæpe quaritur: Constat nanque, quia cum descendente
 ad iudicium Domino, in ictu oculi fuerit omnium resurrectio celebrata mortuo-
 rum, sancti confestim rapiantur obuam illi in aëra: Hoc etenim intelligitur Apo-
 stolus indicare cum ait: Quoniam ipse Dominus in iussu, & in uoce Archægeli
 & in tuba dei descendet de cœlo, & mortui qui in Christo sunt resurgent primi,
 deinde nos qui uiuimus qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus
 obuam Domino in aëra. Vtrum autem & reprobī tunc sublimius à terra leuen-
 tur obuam Iudicij uenturo, an meritis peccatorum ita prægrauentur, ut quam-
 uis immortalia corpora habentes ad altiora nequeant eleuari, & præsidente ad
 iudicandum Domino, sancti in sublimi à dextris eius, ipsi autem in inferiori-
 bus assistant à sinistris, tunc potius apparebit. Si uero tunc ignis ille maximus
 & altissimus uniuersam terræ superficiem operit, & resuscitati à mortuis iniusti
 nequeunt in sublime raptari, constat eos utpote in terra positos igni circumdatos,
 Iudicij expectare sententiam. Sed an illo urantur, qui non per illum castigandi,
 sed æterno potius sunt igne damnandi, quis præiudicare audeat? Nanque ali- *Ignis officium*
 quos electorū eo purgari à leuioribus quibusdam admittis, & beatus Augusti- *qui terram sit*
 nus in libro de ciuitate dei uicesimo, ex Prophetarum dictis intelligit. Et san- *operturus.*
 ctus Papa Gregorius in Homelijs Euangelij, exponens illud Psalmographi:
 Ignis in cōspectu eius ardebit. Et: In circuitu eius tempestas ualida: Distric-
 tionem quippe, inquit, tantæ iustitiæ tempestas ignisq; comitantur, quia tempe-
 stas examinat quos ignis exurat. Satis autem clarum est, quia raptis ad uocem
 tubæ obuam Domino in aëra perfectis seruis illius, conflagratio mundana
 non

C nō noceat, si trium puerorū mortalia adhuc corpora circumpositus camini ignis tangere nequiuit. Verum in hijs omnibus utilius est cuiq; castum se districti iudicis præbere conspectibus, quàm de iudicij illius modo locoue discutere. Sane quod Apostolus cum dixisset: rapiemur cum illis in nubibus obuam Domino in aëra, subdidit, dicens: & sic semper cum Domino erimus; non sic accipiendum est, tanquam in aëre nos dixerit semper cum Domino esse mansuros, quia nec ipse utique ibi manebit, † quia ueniens transiturus est. Veniēti quippe ibitur obuam, non manenti. Sed ita cum Domino erimus, id est, sic erimus habentes corpora sempiterna, ubicunq; cum illo fuerimus.

DE SEPTIMA ET OCTAVA AETATE SECV
LI FVTVRI. CAP. LXIX.

ET hæc est octaua illa ætas, semper amanda, speranda, suspiranda fidelibus, quando eorum animas Christus incorruptibilium corporū munere donat, ad perceptionē regni cœlestis, contemplationēq; diuinæ siue maiestatis inducat, non auferens gloriam, quā exuta corporibus, à suæ quæque egressione tempore beata in requie perceperant, sed maiore illas gloria etiam corporum redditorem accumulans: in cuius continuatæ, & non interruptæ beatitudinis typum, Moses, cum sex illos dies primos, quibus factus est mundus, à luce & mane inchoatos, ad uesperū terminatos dixisset, in septimo, quo requieuit deus ab operibus suis, solius mane, non autem & uesperæ fecit mentionem. Sed cuncta, quæ de eo commemoranda putauit, æternæ requiei & benedictionis luce conclusit. Quia, sicut & supra meminimus, cunctæ huius seculi ætates sex, in quibus iusti, Domino cooperante, bonis operibus insistent, ita sunt superna ordinatio ne dispositæ, ut in primordijs suis singulæ aliquid laterum rerum habentes, non paruis ærumnarum tenebris pressurarumq; consummantur. Requies uero animarum, quam pro bonis operibus in futuro seculo percipiunt, nulla unquā curæ alicuius anxietate turbata deficiet, sed ubi tempus iudicij & resurrectionis aduenerit, gloriosiore perpetuæ beatitudinis perfectione complebitur. Comparatur hijs ætatibus sacratissimū dominicæ passionis, sepulturæ, & resurrectionis tempus: Legimus enim, scribente Euangelista Ioanne, quia Christus ante sex dies Paschæ uenit Bethaniam, ubi deuotæ mulieris officio Iudas offensus, prodidit cum sacerdotum Principibus. In crastinum autem, ipse ueniens in asino Hierosolymam, cum turba deo laudes canentiū, per continuos quinque dies, insidiosis eorum quæstionibus appetitus, sexta demum die crucifixus est: septima requieuit in sepulchro: octaua autē, id est una sabbati, resurrexit à mortuis: Quia, præteritis quinque mundi huius ætatibus, sancti nunquam reprobōrū insidias & odia pati cessarūt. At in sexta, quam Dominus sua incarnatione confirmare in fide, sua passione redimere ab inferis, sua resurrectione & ascensione ad spem & dilectionem regni cœlestis ascendere dignatus est, eximior beatorum martyrum uirtus, atrociora ab infidelibus persecutionū bella tolerauit. Sed hæc tanto fortius uicere, quanto certius nouere pro illo se pati, qui secum passo prius latroni, sed tunc cōfessori, promisit: hodie mecum eris in paradiso. Quæ beatissima paradisi requies, quia non alium finem quàm glorificæ resurrectionis habet initium, hoc significare uolens Euangelista Matthæus, cum Dominum sexta feria passum, & sabbato sepultum esse scripsisset, dicturus de resurrectione sic incipit:

A cipit: Vespere autem sabbati, quæ lucefcit in prima sabbati, uenit Maria Mag^{Matth. 28.} dalene & altera Maria uidere sepulchrum. Vesperam quippe sabbati, quo Dominus in sepulchro quieuit, non in noctem tenebrefcere, sed lucefcere dicit in una sabbati, quia uidelicet, idem eius sepulchrum non corruptione susce-
 pti corporis attaminandum, sed sicut Esaias ait: Et erit sepulchrum eius glo-
 riosum, cito resurrectionis erat uirtute sublimandum: quia nostrarum quo-
 que requies, post exuta corpora, animarum, non aliquibus angorum est ob-
 securanda tenebris, sed solis ueræ & perpetuæ lucis suscipienda & accumulan-
 da in fine muneribus. Hæc est magna illa & singularis octaua, pro qua se-
 xtus & undecimus Psalmi scribuntur, cuius & uerba dierum ita recordantur.
 Porrò Matathias & Heliphalu & alij Leuitarum, in citharis pro octaua ca-
 nebant Epinicion, id est, uictori Domino in perpetuum uenturæ Ogdo-
 dis, atque iudicij laudes canebant. Epinicion quippe triumphum, palmamq;
 significat. Vel de resurrectionis Christi mysterio prophetabant, quæ merito
 singularis & magna uocatur octaua, quia omnis labentis seculi dies octaua
 ita est post septimum sabbati octaua, ut ipsa sit etiam prima septimanæ sequen-
 tis. Quo modo autem prima totius seculi dies ita fuit prima, ut non haberet
 aliquos VII præcedentes quibus esset octaua, & ideo singulariter prima est,
 ita singulariter non solum magna, sed & octaua est dies futuræ resurrectio-
 nis, quia sic post septimam sabbati proximi uentura est octaua, ut non aliquos
 habeat dies sequentes, quibus possit fieri prima, sed ipsa una maneat cœlesti
B luce perennis: Vnde bene Propheta, uisionem huius diei sitiens, unam eam
 uocat dicens: Quia melior est dies una in atrijs tuis super milia. Cum ergo
 octauam in scripturis legimus, sciamus mystice & diem & ætatem posse in-
 telligi, quia & Dominus octaua die, id est, post septimam sabbati resurrexit ^{Octaua in}
 à mortuis. Et nos non solum post septem uolubilis huius seculi dies, sed eti-
 am post sæpe memoratas septem ætates, in octaua ætate simul & die resurge-
 mus. Quæ uitæ dies in se quidem ipsa mansit semper, manet & manebit æter-
 na, sed nobis tunc incipiet, cum ad eam uidendam meruerimus intrare, ubi
 quo actu occupentur sancti, perfecta spiritus & carnis immortalitate renoua-
 ti, testatur Psalmista, qui deo per laudem amoris canit: Beati qui habitant in
 domo tua Domine, in seculum seculi laudabunt te. Quo uisu delectentur,
 idem consequenter exponit: etenim benedictionem dabit, qui legem dedit, ^{Psal. 83.}
 ambulabunt de uirtute in uirtutem, uidebitur deus deorum in Sion. Quales
 ad hanc uenire possint, ipse qui est uia, ueritas & uita, testatur Dominus: Beati
 mundo corde, quoniam ipsi deum uidebunt. Ergo noster libellus, de uolubili
 ac fluctuago temporum lapsu descriptus, oportunitate de æterna stabilitate, ac
 stabili æternitate habeat finem. Quem rogo, si qui lectione dignum rati fuerint,
 me suis in precibus Domino cõmendent, piãq; apud deum & proximos
 quantum ualent agant industria, ut post temporales cœlestium
 actionum sudores, æternam cuncti cœlestium præ-
 miorum mereamur accipere palmam.